

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik XIV.

V Ljubljani, oktobra 1897.

10. zvezek.

Rožnivenška nedelja.

I. Marijine rože.

Zrasla sem kakor zasajena roža
v Jerihu. Sir. 24, 18.

Pobožen menih je pomen rožnega venca popisal v naslednji podobi: Ko je Marija živela še na zemlji, je bila nekega dne z Jezuškom in malim Janezom Krstnikom prestavljena v prelep raj. Sv. Devica se vsede ob bregu bistrega potoka, katerega so obdajale čudezne cvetice. Jezus in Janez med tem veselo ogledujeta krasni vrt ter se pogovarjata o nebeških rečeh. Angelji ju spremljajo, pripravljeni kaj postreči. Mladi Jezus zapové angeljem, naj trgajo rože, ki so v svetlih bojah dičile obilno rožnih grmov. Angelji to storé ter zlagajo v lepe jerbaške rože trojne barve: bele, rudeče in zlate. Zdaj dobé povelje splesti vence iz teh rož. Urno vijejo rože, bolj bele kot gorski sneg v lep venec. Jednako storé z rdečimi rožami, ki so žarele kot škrlat, in z zlatimi rožami, ki so se svetile kot solnce. Nebeško Dete in sv. Janez Krstnik pomagata angeljem vence plesti. Potem vsi veselo hité k Materi božji in najlepši angeljček vzame vence iz posode ter jih položi presv. Devici na glavo. Marija trikrat vzame cvetice ter jih ponudi nebeškemu Detetu, a Jezus jih smehljaje zopet dá Materi nazaj. Slednjič vzame Marija, vsa ovenčana s cveticami, nebeško Dete v naročje, ga s sladko ljubeznivostjo objame in od veselja razvneta joka ter šepeta tako divne besede, da je solnce v čudeznem blišču lesketalo in so se cvetice v raju kar strmé priklanjale Devici. Sv. Janez kleči pri nogah Marijinih, pobožno vzdiguje svoje ročice, med tem ko angelji s svetim strmenjem gledajo na mater in otroka.

Ta podoba je prav primerna za današnji rožnivenški praznik. Kakor vam je znano, prikazala se je Marija sv. Dominiku, — ki je potem rožnivenec vpeljal, — v družbi treh kraljic, vsaka zopet s petdesetimi spremljevalkami. Prva kraljica s svojimi družicami je

bila napravljena v belih, druga v rdečih, tretja v zlatih oblačilih, kar je po razlagi Marijini ravno pomenilo tri dele te molitve. — In ako pogledate kako podoba rožnivenške Matere božje, vidite tudi ljubeznjivo Dete, kako drži vence teh trojnih barv in jih daje svoji Materi. Krog Marijine podobe pa vidite venec, spleten iz rož te trojne barve. Zato bo ob današnjem prazniku primerno, ako prej navedeno priliko raztegnemo ter si Marijine rože še bolj natanko ogledamo. So pa te rože 1. bele, 2. rdeče, 3. zlata.

I. Čudezno lep je rožni vrt Marijin. Kamor se oko ozre, zapazi kaj novega, kaj skrivnostnega. Povsod na okrog nam nasproti migljajo z rožnih grmov kaj lepe rože. Koj prve pred nami so bele. Bele rože pomenijo veselje in te cvetó v veselem delu rožnivenca. Vi veste, predragi, da je Bog v življenje presvete Device zasadil pet belih rož, pripravil pet velikih radosti njenemu srcu.

a) Prva bela roža je spočetje njenega Božjega Sinu. V tihi sobici nazareški je angelj govoril: *Spočela boš v svojem telesu in rodila Sina in imenuj njegovo ime Jezus* (Luk. 1, 31.). Devica je odgovorila: *Glej dekla sem Gospodova, zgódi se mi po tvoji besedi* (Luk. 1, 38.). In takrat se je ponižal do nje s svojega prestola Sin večnega Očeta, se je včlovečil, postal otrok, da je ona prejela vse pravice materine do njega. Kako slast je moglo čutiti takrat srce Device Marije in kaka radost, kot je še nikdar ni čutila nobena stvar, se je pretakala po globočinah njene duše! Na to skrivnost bele rože se spominjamo, ko v veselem rožnivencu molimo: »katerega si, Devica, od sv. Duha spočela!«

b) Druga bela roža — je obiskovanje Elizabete. *Marija pa se je* — kakor pripoveduje sv. pismo (Luk. 1, 39.) — *vzdignila in je jadno šla v gore, v mesto na Judovem; in je stopila v hišo Caharijevo in je pozdravila Elizabeto.* In Elizabeta je zavpila z velikim glasom, rekoč: *Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa. In od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni?* O vesel in blažen trenutek za Marijo, ko vidi, da je skrivnost njenega materinstva že njeni teti razodeta in jo ona sprejme s svetim spoštovanjem in presrčno ljubeznijo! Na to skrivnost bele rože se spomnimo, ko molimo: »katerega si, Devica, v obiskovanji Elizabete nosila.«

c) Tretja bela roža — je rojstvo Zveličarjevo. »*Marija* — pravi sv. pismo (Luk. 2, 7.) — *je porodila svojega prvorojenega*

Sina, ga je v plenice povila in položila v jasli, ker zanj ni bilo prostora v hiši. Tako vidi Devica Božje obljube dopolnjene, vidi pred seboj tistega, katerega so narodi tisočletja željno pričakovali, vidi, kako se duhovi pogubljenja z zemlje odmikajo in se razliva v obilni meri blagoslov odrešenja. Z nepopisljivim veseljem pritiska na prsi sv. Dete in ga rosí s solzami sv. ljubezni in blaženega razvnetja. Na to skrivnost bele rože se spominjamo, ko v veselem rožnivencu molimo: »Katerega si Devica rodila.«

d) Četrta bela roža — je darovanje Jezusa v tempelju. Štirideseti dan, ko so bili dnevi očiščevanja dopolnjeni (Luk. 2, 22.), prinese Marija svojega Sina v tempelj, da bi ga predstavila pred Gospoda, in da bi dar opravila, kakor je bilo rečeno v postavi Gospodovi, dve grlici ali dva mlada goloba. Duh Božji pripelje sivega starčka Simeona v tempelj, kateri vzame Dete v naročje ter prerokuje o njem čudezne reči. In prihodnjost se odpre pred očmi Device Marije, da vidi vse milosti odrešenja in veličastni sad, ki bo iz daritve njenega Sina dozoril za prihodnje rodove, in potem se čuti srečno in potolaženo. Na to skrivnost bele rože se spominjamo, če molimo v veselem delu: »Katerega si, Devica, v tempelju darovala.«

e) Peta bela roža — je najdenje zgubljenega Jezusa. Z žalostjo, ki ji vso dušo pretresa, zapazi Marija na potu domu zgubo 12 letnega Jezusa. Koj se vrne in tri dni ga išče s skrbmi in solzami, še le tretji dan ga najde v tempelju sedečega med učniki, ko jih je poslušal in povpraševal. Kako veselje za Marijo, ko objame tistega, ki je njena luč, njena tolažba, njena ljubezen, njena slast, njeno vse! Na to skrivnost bele rože se spominjamo, ko molimo v veselem delu: »Katerega si, Devica, v tempelju našla.«

II. V Marijinem vrtu vidimo tudi rdeče rože — rože bolečin in te cvetó v žalostnem rožnem vencu. Kajti več bolečin kot veselja je Marija okusila v svojem življenju. Sosebno se ji je razvilo pet rdečih rož, pet kelihov grenkosti je morala izpiti.

a) Prva rdeča roža je krvavi pot Jezusov. Po zadnji večerji gre Zveličar na Oljsko goro, kjer se ima začeti bridko trpljenje. Poklekne in moli: *Oče, ako hočeš, vzemi ta kelih od mene; vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi* (Luk. 22, 42.). In polastila se ga je silna žalost in strahovi smrti, da je bil njegov pot kakor krvave kaplje, tekoče na zemljo (44.). Marija je, razsvetljena od Božjega Duha, vedela za vse skrivnosti tega trpljenja in je s Sinom vred trpela silno žalost. Na to skrivnost rdeče rože se spo-

minjamo, ko v žalostnem vencu molimo: »kateri je za nas krvavi pot potil.«

b) Druga rdeča roža — je bičanje Jezusovo. Pilat, prepričan o nedolžnosti Zveličarjevi, ga skuša iztrgati togoti Judov; ko je pa njegovo prizadevanje zastonj, ga dá bičati (Jan. 19, 1.). Privežejo k steburu nedolžno jagnje, ga bijejo z biči in grebeni, da je kri tekla v potokih, in da se ves razmesarjen zgrudi k tlom. Marija je v duhu pričujoča in zrè mučenje svojega Sina in čuti njegovo bolečino in neštivilne solze ji rosijo po obrazu. Na to skrivnost rdeče rože se spominjamo, ko molimo v žalostnem delu: kateri je za nas bičan bil«.

c) Tretja rdeča roža — je trnjevo kronanje Jezusovo. Sv. evangelist (Mat. 27, 27.) pripoveduje: *Vojaki poglavarjevi so Jezusa slekli in so mu ogrnili škrlatast plašč. In so spletli krono iz trnja, in so mu jo djali na glavo in trst v njegovo desnico, in so pred njega poklekovali ter ga zasramovali, rekoč: Zdrav bodi, kralj judovski! In so vanj pljuvali in trst jemali in tolkli po glavi. Pač strašne bolečine! Marija je vedela za nje, jasno so plavale pred njeno dušo. Kako ga je pomilovala, kako se je njeno srce topilo v tugi! Na to skrivnost rdeče rože se spominjamo, ko v žalostnem delu molimo: »kateri je za nas s trnjem kronan bil«.*

d) Četrta rdeča roža — je nóša težkega križa. *In potem, ko so ga zasramovali, so mu slekli plašč in ga oblekli v njegova oblačila ter ga peljali, da bi ga križali (31.).* Tako nastopi Zveličar svojo solzopolno hojo na Kalvarijo in tu sreča svojo mater. Kaj mora gledati Marija! Ona vidi svojega Sina Božjega, za katerega je tri in trideset let živela in gorela; vidi Sina Božjega, ki je prišel *ubogim evangelij oznanovat, ozdravljat té, kateri so potrtega srca, oznanovat jetnikom izpuščenje, in slepim pogled, zatirane v prostost izpustit, oznanit prijetno leto Gospodovo in dan vračila (Luk. 4, 19);* vidi Sina Božjega, katerega je hotel Izrael imeti za kralja in kateremu je pred kratkim vse ljudstvo klicalo hosana, in tega Sina Božjega vidi s križem na rami, s trnjem na čelu, obdanega od rabeljev in farizejev, vidi, kako se vsak korak zaznamuje z njegovo krvjo. Uboga mati! kaj je morala trpeti pri tem srečanju! Na to skrivnost rdeče rože se spominjamo, ko molimo v žalostnem delu: »kateri je za nas težki križ nesel.«

e) Peta rdeča roža — je križanje Jezusovo. *Ko so prišli na kraj, ki se imenuje kraj mrtvaških glav, so ga križali. (L. 23, 33.)* Strgajo Gospodu obleko s telesa, da so rane bičanja

na novo zakrvavele, ga vržejo k tlom na križ, mu zabijejo žblje čez roke in noge. O strašen prizor, pri katerem se mora srce z žalostjo napolniti! Marija je stala tam blizo, je čula vdarce, ki so odmevali po Kalvariji, in slišala zdihljuje svojega silno trpečega Sina. O kako so morali ti vdarci in zdihljeji prešiniti njeno dušo ter ji napraviti bolečino, kakoršne se nobena mati ni občutila, ko je stala pri smrtni postelji svojega otroka. Takrat se je spolnila prerokba Simeonova: *Tvojo dušo bo meč presunil* — v polni meri, da je mogla s prerokom tožiti: *O vi vsi, ki memo greste po potu, pomislite, glejte, če je kaka bolečina, kakor je bolečina moja* (Jerem. 1, 12, 13.). Na to skrivnost rdeče rože se spominjamo, ko molimo v žalostnem delu: »Kateri je za nas križan bil.«

III. V Marijinem vrtu nasproti migljajo tudi zlate rože, rože slave ali veličastva in te se razcvitajo v častitljivem rožnemvencu. Kakor je Marija pet belih in pet rdečih, tako je vtrgala tudi pet zlatih rož, to je, ona se je vdeležila tudi pet častljivih skrivnostij odrešenja.

a) Prva zlata roža — je ustajenje Gospodovo. V solnčnem blesku je šel velikonočno jutro spremenjeni Jezus iz groba, zmagoslavno bandero držeč v kraljevih rokah. *In glej!* — piše Mat. (28. 2.): *velik potres je vstal. Zakaj angelj Gospodov je prišel z nebes in je pristopil ter kamen odvalil in nanj sedel. Od strahu pred njim so varuhi strepetali in so bili kakor mrtvi. Sveti očetje menijo, da se je Zveličar koj užaljeni materi prikazal ter jo potolažil. To je pač bila tolažba za njeno srce, kakor ji večje ves svet ne bi bil mogel dati. Kako se je radovala njena duša, ko njen Sin v nebeški bliščobi pred njo stopi ter govori: Moja mati! glej, zopet živim in vse sem dopolnil, kar mi je Oče zapovedal. Zdrobljeno je žezlo peklensko, človeštvo je odrešeno in mir vsem srcem zadobljen. Na to skrivnost zlate rože se spominjamo, ko molimo v častitljivem delu: »Kateri je od mrtvih vstal.«*

b) Druga zlata roža — je vnebohod Gospodov. Ko je Zveličar še štirideset dni na zemlji bival, *se je poslednjič prikazal najsterim, ko so bili pri mizi* (Mark. 16, 14.), jim dajal še razne opomine in velike oblasti, potem jih peljal na Oljsko goro, od koder se je vrnil zopet k svojemu Očetu. *Gospod Jezus, ko jim je bil izgovoril, je bil v nebo vzet in sedi na desnici Božji* (v. 19.).

Brez dvoma je bila pri tej čudezni ločitvi tudi Marija pričujoča. Kako ji je moralo biti pri srcu, ko so se nebesa nad njimi odprla,

in so bliščeči angelji doli hiteli in potem Jezus v njih sredi kviško plaval čez oblake in zvezde v večni dom Očetov in tam prevzel vladarstvo čez vse stvarstvo in se vsedel ob desnici Očetovi. V sv. pobožnosti je puhtela in se radovala slave svojega Sina. Na to skrivnost zlate rože se spominjamo, ko v častitljivem delu molimo: *kateri je v nebesa šel.*

c) Tretja zlata roža — je poslanje sv. Duha. Po oblubi Kristovi pričakujejo apostoli v Jeruzalemu prihod sv. Duha. *Ko je bilo petdeset dni dopoljenih, so bili vsi vkup na tistem mestu. In vstal je na nagloma z neba šum, kakor prihajajočega silnega piša in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli. In so se jim prikazali razdeljeni jeziki kakor ognja, in je sedel na njih slehrnega. In vsi so bili napolnjeni s sv. Duhom in so začeli govoriti v mnogoterih jezikih (Dej. ap. 2. 1.).* Tudi Marija je bila med apostoli ter se je vdeležila vseh darov sv. Duha. Kako veselje jo je moralo prešinjati v tej uri! Zdaj vidi namen Božje ljubezni popolnoma pred seboj razgrnjen, vidi cerkev Božjo se vzdigovati, vidi, kako milijoni iz vseh krajev sveta vanjo hité, vidi, kako se Bog in njen Sin po vsej zemlji med neštevilnimi narodi slavi in povelečuje. Na to skrivnost se spominjamo, ko molimo v častitljivem delu: »kateri je sv. Duha poslal.«

d) Četrta zlata roža — je vnebovzetje Marijino. Ko je sv. Devica v najlepših čednostih in popolni svetosti veliko let preživela, pride slednjič tudi ura njene pozemeljske ločitve. Obdana od apostolov, ki so se od vseh strani krog njene smrtno postelje zbrali, izdihne angeljsko lepo dušo in je bila, kakor splošno mnenje trdi, tudi s telesom vzeta v nebo. O kako je moglo biti Mariji, ko je prag večnosti prestopila in so se ji odprla vsa nebesa v nepopisljivi bliščobi! Kako ji je moglo biti, ko so ji vsi angeljski kori naproti hiteli in s trona Božjega se ji glas naproti razlegal: *Hiti prijateljica moja, moja zala in pridi! ker zima je že minula, dež je jenjal in prešel; cvetlice so se prikazale v naši deželi, čas obrezovanja je prišel, grlični glas se je zaslišal v naši deželi; figovo drevo je zagnalo svoj sad, cvetoči vinogradi so zadišali. Vstani, moja prijateljica, moja zala in pridi (Vis. pesem 2, 10—14.).* Kaka radost in razvnetje jo navdaja, ko ji Jezus v vsem lepotičju večnega kraljestva naproti hiti ter jo ljubeznivo objame! Na to skrivnost zlate rože se spominjamo, ko molimo v častitljivem delu: »kateri te je v nebesa vzal.«

e) Peta zlata roža — je kronanje Marijino za nebeško kraljico. Bog je hotel Devici, katera ga je na zemlji najbolj ljubila in katera je kot Mati njegovega Sina z njim stopila v najožjo zvezo, podeliti največje plačilo, katero more dati le njegova vsegamogočnost in dobrotljivost. Sveti očetje govore v svojih pismih, in od roda do roda nepretrgano izročilo se glasi, da je Bog izvolil Marijo v kraljico večnosti ter jo s polnim kinčem in mogočnostjo obdaroval. »Marija je bila, ko je z zemlje v nebesa šla, na najbolj vzvišeni prostor posajena« — piše sveti Bernard (sermo 1. de Ass. Virg.) in vse »kar pod gospodstvo Božje spada, ji je podvrženo« — uči svet Bernardin Sijenski (sermo 61.). Nemogoče je umeti slast in radost njene duše, ko se ji je podelila nebeška krona in so se ji priklanjali angelji in svetniki. Na to skrivnost zlate rože se spominjamo, ko molimo v častitljivem delu: »kateri te je v nebesih kronal«.

Tako smo si ogledali Marijine rože, kakor se nam na-proti svetijo v različnih bojah: bele, rdeče in zlate; bele, kot rože radosti v veselem, rdeče kot rože bolečin v žalostnem in zlate kot rože slave v častitljivem rožnem vencu. Iz tega tudi sedaj spoznamo, kako globok pomen ima sv. rožnivenec in kako lepa in veličastna molitev je to, ki nam predočuje vse skrivnosti odrešenja in Božje ljubezni. Vzemimo torej te rože ter jih podarimo Devici: bele, rdeče in zlate, t. j. molimo večkrat in pazljivo rožnivenec in vpletajmo vanj skrivnosti, vesele od adventa do posta, žalostne v postnem času in častitljive od velike noči do adventa. Marija bo te darovane rože dopadljivo sprejela in nam za to podelila svoj materini blagoslov.

Da, pletimo radi in veseli vence v čast kraljici rožnivenški ves čas svojega življenja; ohranimo te Marijine rože do smrtne postelje ter jih vzemimo seboj v grob; ker tiste, ki bodo morda na našem grobu rastle, zasajene od prijateljske roke, tiste naglo zvenejo in naši duši nič ne koristijo za večno življenje; Marijine rože pa ostanejo ter se spremené v raju v zvezdni venec, ki bo zaljšal čelo vojaka Kristusovega na vekomaj. Amen.

A. Žlogar.

2. Rožnivenški odpustki.

Kraljica sv. rožnega venca,
prosi za nas! Lavret. lit.

Neko zimsko noč pride k sv. Frančišku Asiškemu peklenska hudoba ter ga začne pregovarjati, naj si ne krajša življenja s tako hudimi pokorili, ko je še tako mlad. Ali sv. Frančišek spozná zanke sovražnikove, sleče se in v dušni gorečnosti hiti ven iz svoje celice ter se vrže v sredo trnja, ki je bilo tam na vrtu, ter se valja po njem, dokler je bil ves oboden in krvav. Ko je tako odpodil skušnjavca, blišči se mu okoli velika svetloba in dasiravno je zima, da je zmrzovalo, vidi po tistem trnju poganjati veliko množico vrtnic, belih in rdečih. Sedaj se mu prikaže velika množica angeljev, ki mu pravijo: »Vstani, Frančišek, in hitro pojdi v cerkev sv. Marije Angelske, notri te čaka Kristus s svojo materjo.« Frančišek vstane ter se vidi čudovito oblečenega v belo obleko in pot proti cerkvi se mu zdi ves pokrit in olupšan z dragimi preprogami. Z grma vtrga dvanajst rdečih in dvanajst belih vrtnic ter gre v cerkev, kjer najde Kristusa Gospoda z Devico Materjo in trumo angeljev. Tam poklekne ter prosi Zveličarja, da bi mu za tako imenovani in že podeljeni porcijunkulski odpustek blagovolil še določiti dan. Ko je tudi Mati Božja prosila zanj, odgovori Kristus, da ima biti tisti dan, ko je njegov apostol Peter rešen bil verig in ječe, ter mu veli iti povedat to namestniku njegovemu v Rim. Za priče pa naj vzame seboj nekatere tovariše, ki so slišali te reči in nekatere vrtnice, bele in rdeče, ki jih je vtrgal na tistem trnju. Angelji so nato zapeli »Te Deum« in prikazen je izginila.

Sv. Frančišek pride s pričami pred papeža Honorija, pové po vrsti vse, kar se mu je zgodilo, ter mu podá šest vrtnic, tri bele, tri rdeče; toliko jih je bil izbral namreč izmed tistih štiriindvajset presveti Trojici v čast.

To, kristijani, je začetek popolnega odpustka, imenovanega porcijunkula. Dandanašnji ima odpustek porcijunkule to posebnost, da se more dobiti tolikokrat, kolikorkrat se v določenem času, to je od večernic prvega do večera drugega dne velikega srpana, gre molit v kako frančiškansko ali kapucinsko cerkev, ali v cerkev, ki ima ta popolni odpustek.

Zakaj sem vam ravno danes, na rožnivenško nedeljo to omenil? Zato, ker je včeraj popoldne in danes do solnčnega zahoda tudi mogoče ravno tak odpustek dobiti po tistih cerkvah, kjer je ustanovljena bratovščina sv. rožnega venca. Dobiti ga morejo tudi neudje. Treba je le skesano se spovedati in vredno prejeti sv. obhajilo, če tudi ne v dotični cerkvi, samo pred rožnivenško podobo je v taki cerkvi treba po namenu

sv. Očeta nekaj zmoliti, navadno po pet Očenašev in pet Češčenamarij. Kolikorkrat pa se v določenem času to stori in se gre ven in zopet molit v cerkev, vselej je mogoče dobiti popoln odpustek, ki se more obrniti tudi dušam v vicah v prid. Podelil je ta odpustek papež Pij V. v spomin na ono veliko zmago nad Turki pri Lepantu dne 8. vinotoka 1571 in mnogi poznejši papeži so ga potrdili.

Tako sem vas opozoril na dva najiminenitnša odpustka: na porcijunkulski in na rožnivenškega praznika ondi, kjer je ustanovljena bratovščina sv. rožnega venca. Ker sem že začel govoriti o odpustkih, hočem še nadaljevati, in sicer vam I. razložim, kaj so odpustki sploh, in kako se razdelé; II. vam povem, kdo se vdeleži odpustkov sv. rožnega venca in III. vam naštejemo pogloblitve odpustke rožnega venca in rožnivenške bratovščine.

Ti pa, Kraljica sv. rožnega venca, prosi za nas!

I. V zakramentu sv. pokore dobimo odpuščanje grehov in večnih kaznij, ako se skesano spovemo in trdno sklenemo ne več grešiti, Boga ne več žaliti. Ko človek vredno dobi sveto odvezo, zbrisan mu je greh in tista kazen, ki bi jo imel zavoljo greha trpeti v peklu na večno. Ostane pa še časna kazen, katero moramo na tem svetu trpeti, ali pa na onem svetu v vicah. Tukaj na tem svetu Bog grešnika obiskuje z mnogovrstnimi križi, težavami, nadlogami, trpljenjem, kar je bridko in grenko, pa še veliko hujše kazni ga čakajo v vicah, če se tukaj zadosti ne spokori.

Da bi se strašni kazni v vicah odtegnili, nalagala je sv. cerkev, posebno v prvih časih, ostro in tudi dolgo pokoro, katero so morali očitno opravljati, ako so očitno grešili, skrivno pa, če so grehi bili skrivni. Kadar pa je cerkev spoznala za dobro in koristno, polajševala je ter odpuščala naložene kazni in pokorila: in to po vsej pravici, saj ima od Jezusa Kristusa splošno oblast razvezavati (Mat. 16, 19.) ne le grehe in večne kazni, ampak tudi časne kazne čisto, popolnoma, ali pa le deloma, to je del teh časnih kaznij. Tako odpuščanje časnih kaznij po odpuščenem grehu se imenuje odpustek.

Iz te razlage je razvidno, da so odpustki dvojni: popolni in nepopolni. Ako sv. cerkev odpusti vse zaslužene časne kazni za greh, je to popoln odpustek. Če tak odpustek kristijan dobi in bi precej potem umrl, šla bi njegova duša naravnost v nebesa. Nepopolne odpustke pa imenujemo tiste, po katerih se nam odpusti samo nekaj časnih kaznij za greh. Taki odpustki so n. pr. jedne

kvadrage, t. j. štirideset (postnih) dni, jednega leta i. dr. To se pravi: Kdor to ali ono ukazano dobro delo opravi, njemu Bog odpusti toliko časnih kaznij, kolikor bi mu jih bilo odpuščenih, ko bi bil v prvih časih krščanstva toliko dni ali let delal pokoro. Da se dobé odpustki, treba je 1., da imamo namen odpustek dobiti. 2. Mora biti kristijan v stanu posvečujoče milosti božje. 3. Treba je tudi vse natanko spolniti, kar je za vsak odpustek določeno in naloženo, za popolni odpustek navadno spoved in sv. obhajilo.

Preidem na II. vprašanje: Kdo se vdeleži odpustkov sv. rožnega venca?

Ko bi bil tistikrat sv. Oče vprašal sv. Frančiška, kakšne vrtnice mu je prinesel, odgovoril bi mu bil gotovo: Sv. Oče, to niso naravne vrtnice, zakaj ni še čas zanje, to so nadnaravne, skrivnostne vrtnice, cvetice, katere so vzrastle na vrtu božjem, to so svete vrtnice. Iz še lepših, iz nebes na zemljo presajenih vrtnic, pa sestoji sv. rožni venec. Zato so papeži toliko odpustkov podelili na to sv. molitev. In, da bi se jih vdeležili, treba je razun ravno kar navedenega

1. da se moli na blagoslovljen rožni venec, ki je obdarovan z rožnivenškimi odpustki. Ako pa jih več moli skupno, dosti je, da ima le jeden izmed njih tak rožnivenec v rokah, drugi pa ne smejo tisti čas družega dela opravljati ter hkrati za njim moliti. Rožne vence blagoslavlja na ta namen kak mašnik iz reda svetega Dominika ali pa kak drug duhovnik, ki je za to pooblaščen. Rožniveneci smejo imeti le po pet odstavkov ali po petnajst, in jagode ne smejo biti iz slabega, krhkega stekla.

2. Med molitvijo treba premišljevati dotične skrivnosti. Kdor pa se ni navadil premišljevati, dosti je, da le pobožno, zbrano moli. Priporoča se tudi, da tisti, ki sveti rožni venec molijo vsak dan, spreminjajo dele tako, da n. pr. molijo v ponedeljek in četrtek veseli del, v torek in petek žalostni del, sredo in soboto častitljivi del sv. rožnega venca. Udje rožnivenške bratovščine na ta način obmolijo gotovo vse tri dele sv. rožnega venca v tednu.

3. Treba je jeden del sv. rožnega venca zmoliti brez presledka, in sicer po deset Češčenamarij, nikoli po pet. Samo udje rožnivenške bratovščine bi smeli, ako bi s časom nikakor ne mogli drugače shajati, tudi posamezne dele rožnega venca obmoliti v več odstavkih, a ne bi bili tedaj deležni odpustkov na rožni venec sploh podeljenih, pač pa bi zadostili bratovski dolžnosti.

4. Pomniti je, da se odpustki ne izgubé, ako se jagode raztresejo in zopet poberó, tudi, ko bi nekaterih ne bilo mogoče najti, ostal bi rožni venec še blagoslovljen.

5. Ako kdo dá komu blagoslovljen rožni venec, katerega je bil sebi namenil in že nanj molil, izgubé se odpustki.

6. Sme pa kdo, in dobro delo stori, kupiti rožnivenca, jih dati blagosloviti in potem podariti kakemu prijatelju; tedaj se odpustki ne izgubé.

7. Blagoslovljenega rožnega venca ne smeš posoditi iz tega namena, da bi se drugi vdeležil odpustkov. Potem bi nobeden izmed vaju ne bil deležen rožnivenških odpustkov. Moli se pač tudi lahko na izposojen blagoslovljen molek, toda brez namena vdeležiti se odpustkov.

8. Rožnih vencev blagoslovljenih ne sme nihče prodajati, tudi ne za lastno ceno.

9. Na najden ali podedovan rožni venec ni dobiti odpustkov, treba je molek novič dati blagosloviti.

III. a) Kateri odpustki so podeljeni na pobožno in skesano molitev sv. rožnega venca? Naštejem le največje.

1. Za vsaki Očenaš in Češčenamarijo imajo vsi verniki po sto dnij odpustka.

2. Deset let in deset kvadragen odpustka dobé jedenkrat na dan vsi verniki, če tudi niso udje bratovščine, ako zmolijo tretji del sv. rožnega venca skupno z drugimi ali doma ali v cerkvi ali v kaki kapeli. Take odpustke ima torej n. pr. vaš večerni rožni venec.

3. Kdor zmoli vsak dan v letu jeden del sv. rožnega venca, more jedenkrat v letu dobiti popoln odpustek pod navadnimi pogoji.

b) Kateri pa so pglavitni odpustki podeljeni u dom bratovščine sv. rožnega venca?

α) Nepopolni odpustki:

1. Ako tak kristijan s skesanim srcem nosi pri sebi molek, dobi jedenkrat na dan odpustka sto let in sto kvadragen.

2. Ako družniki te bratovščine odmolijo vsaj jeden del svetega rožnega venca pred rožnivenškim oltarjem, dobijo jedenkrat na dan odpustka petdeset let. Tega odpustka se more torej vdeležiti, kdor v bratovski cerkvi zmoli sv. rožni venec, n. pr. ob nedeljah pred božjo službo ali sam, ali skupno.

Razun tega so nepopolni odpustki podeljeni, ako pobožno obiščeš rožnivenški oltar in kratko ondi moliš po papeževem namenu, ako obiščeš bolnika, ako spremiš mrliča k pogrebu in še mnogo družih nepopolnih odpustkov je podeljenih na razna dobra dela.

β) Naštejem vam še nekaj popolnih odpustkov, podeljenih udom bratovščine sv. rožnega venca, kateri pa se morejo dobiti le po vrednem prejemu svetih zakramentov.

1. Na dan, ko se kdo vpiše v bratovščino.
2. Prvo nedeljo vsacega meseca, ako sv. obhajilo prejmo v bratovski cerkvi in tamkaj molijo nekaj za odpustke. Drugi popolni odpustek se dobi ta dan, ako se po vredni prejemi sv. zakramentov vdeležé procesije ter molijo za razširjanje sv. cerkve. In tretji popolni odpustek taisti dan, ako vredno prejmo sv. zakramente ter obiščejo rožnivenško kapelo ali cerkev.
3. Ob praznikih Marijinega brezmadežnega spočetja, rojstva, darovanja, očiščevanja, oznanenja, obiskovanja, vnebovzetja, ako sploh kako cerkev obiščejo.
4. Razun današnjih popolnih odpustkov, pocijunkulskim podobnih, more dobiti vsak vernik v osmini današnjega praznika popoln odpustek, ako vredno prejme sv. zakramente ter obišče bratovsko cerkev.

Sicer je pa premnogo raznih odpustkov v tej bratovščini in vsak ud najboljše naredi, ako vsako jutro obudi dobri namen, da se hoče vdeležiti vseh odpustkov, ki so podeljeni tej bratovščini. Udje te bratovščine so tudi deležni vseh dobrih del in zasluženj vsega dominikanskega reda in vse bratovščine, po celem svetu razširjene. Pripomnim še, da se bolniki morejo vdeležiti vseh bratovskih odpustkov, ako so v stanu milosti božje ter zvesto opravijo v ta namen kako pobožno dejanje, katero jim naloži spovednik.

Večkrat prebirajte knjižico, ki jo dobé udje bratovščine svetega rožnega venca, da vam bogati zaklad sv. odpustkov bolj živo ostane v spominu ter se morete bolj potruditi za te odpustke. Po drugi strani pa z ozirom na toliko obilnost in korist rožnivenških odpustkov pomislite, koliko dušne škode ima tisti, kdor se iz lene zanikernosti odteguje molitvi sv. rožnega venca. On ravná tako, kakor bi iz odprtega zaklada ne hotel ničesar vzeti, ali kakor bi na mostu stoječ metal denarje v vodo.

Razun vseh imenovanih odpustkov se vam pa oznanjajo vsako leto še tisti, katere je podelil sedanji sv. Oče na pobožno molitev

sv. rožnega venca v mesecu vinotoku, listopadu ali grudnu. Kolkokrat se vdeleži kdo te pobožnosti, dobi odpustka sedem let in sedem kvadragen; kdor pa pride vsaj desetkrat in prejme vredno sv. zakramente, more dobiti popoln odpustek.

Ako sem začel današnjo pridigo s sv. Frančiškom Asiškim, naj v sklep spletem njegovega sv. prijatelja in začetnika molitve sv. rožnega venca. Sv. Dominik je tako navdušeno pridigoval v Rimu, da se je spreobrnila neka slaboglasna ženska, Katarina po imenu. Spokornica je molila s posebno gorečnostjo rožni venec, ki ga je navadno darovala v prid dušam v vicah. Gospod Bog je dal sv. Dominiku čudno razodenje. Med tem, ko je Katarina molila žalostni del sv. rožnega venca, privrelo je iz udov prečudno lepega dečka, ki je pomenjal Gospoda Jezusa Kristusa, 55 studencev, toliko namreč, kolikor je očenašev in češčenamarij v žalostnem delu rožnega venca. Studenčki so dajali obilno najčistejše vode in vsi so se izlivali v vica v tolažbo trpečim dušam, tako, da niso trpele skoraj nobene muke, ampak so se presrečno zahvaljevale svoji usmiljeni dobrotnici.

Ti studenčki so najlepša podoba odpustkov, katerih pomen, obilnost in korist sem vam ravnokar razlagal. Zato pa sklenimo danes, da se hočemo vse svoje žive dni truditi, kolikor le največ mogoče dobiti odpustkov, naklanjati jih tudi dušam v vicah, zlasti rajnim sorodnikom in družnikom, ter tako doseči, da v nebesih dan na dan hvali in časti s sv. Dominikom in sv. Frančiškom vred večja množica zveličanih duš trojedinega Boga in Kraljice sv. rožnega venca. In ko se nam samim približa neizprosna smrt, tedaj bo gotovo Kraljica rožnivenška svojim zvestim častilcem najboljša tolažnica v zadnji uri, kakor je bila n. pr. svojemu pobožnemu služabniku sv. Feliksu iz kapucinskega reda, ki je svoje dni z rožnim vencem v roki hodil po ulicah mesta Rima. Na trdi postelji umirajoč je držal v roki molek, oči je imel obrnjene proti nebu in obličje se mu je žarilo syetega ognja. Kaj pa je bilo? Prikazala se mu je Marija, njegova ljuba Mati, ter mu dejala: »Prinesem ti, moj Feliks, dobro sporočilo; konec tvojega dela je prišel, v nebesih boš poplačan.« Amen.

Val. Bernik.

Osemnajsta nedelja po binkoštih.

I. Strah božji.

Množice pa so strmele in častile
Bogá, kateri je dal tako oblast ljudem.

Mat. 9, 8.

Nikomur od vas, dragi v Kristusu! naj se to ne zdi čudno: kakor je bilo ob Kristovem času, tako je tudi še danes. Pismarji so s svojimi zlobnimi pogledi spremljali Zveličarja, poprijemali so ga s svojimi strupenimi jeziki, iskali so ga v besedi vjeti, srčno so želeli pri rimskem oblastniku ga zatožiti, sami pri sebi so rekli, kakor nam kaže današnji evangelij, ta preklinja, ko je odpustil grehe mrtvoudnemu. Dandanes pa naj škofje in mašniki z odločnimi besedami oznanjujejo nauk Jezusov, naj povdarjajo, da moramo Boga spoznati pred ljudmi, da ni dosti, ako se kdo samo v svoji sobi skazuje kot katoličana, marveč, da se mora kot takega povsod pokazati; naj mi duhovniki pravimo, da je vera v nevarnosti, in mnogo jih bo, ki se bodo z besedo ali s peresom vzdignili čez nas ter klicali: ta presega meje svojega delokroga, ta je sovražnik svoje domovine, ta — govorimo z besedo svetega evangelija — ta preklinja. Ali hvala Bogu — prav veliko pa še ni takih. Množica je drugačnih mislij. In to je za nas velika tolažba. Množice so — o priliki Jezusovega čudeža nad mrtvoudnim — strmele, so častile Boga, so imele oni sveti strah božji, o katerem pravi sveti Duh, da je začetek modrosti. Če tožimo torej o slabih časih, če stariši jokajo nad svojimi nepokornimi otroci, če pôsli tožijo nad svojimi neusmiljenimi gospodarji, če duhovniki tožijo, da jim je njihova služba vedno bolj težavna, če škofje žalosti omagujejo pod težko butaro višjepastirske službe, če vladarji na kraljevih sedežih zmajujejo z glavami ne vedóč, kako bi narode v miru dalje vladali, če tožijo, da se jim sedeži tresejo, da podstave kraljeve oblasti omahujejo, — če se vse to godi dandanes na svetu — kaj menite, kaj je temu vzrok? Pomanjkanje strahu božjega. Kadar bodo ljudstva zopet z veseljem služila Bogu, kadar bodo narodi Boga spoznali za svojega najvišega Gospoda in si v čast šteli pred njim pripogniti svoje koleno, tedaj bodo na svetu nastopili boljši časi. In da se to zgodi čem preje, moramo si prizadevati duhovniki in verniki. Zato mislim, da ne bode odveč, ako v današnjem govoru nekoliko spregovorimo o — strahu božjem. Vem, da vam ni treba še le ga pri-

poročati kot začetnikom, marveč utrditi vas želim v njem. In v ta namen hočem odgovoriti na dve vprašanji:

1. kaj je strah božji; 2. kaj nam koristi?

Dal Bog, da po milosti božji tar dar svetega Duha v svojem srcu okrepite in ga utrdite za prihodnje čase!

I. Kaj je torej strah božji? To je pač težko povedati na prvi hip. Ložje bi bilo skoro popisati človeka, ki nima strahu božjega, kakor natančno narisati onega, ki živi v strahu božjem. Je-li morda tisti človek navdan s strahom božjim, ki lahkomisljeno zapravlja svojo mladost, ki hodi od veselice do veselice, ki stopa od greha do greha, misleč: na stare dni bom delal pokoro? Ne, — mi odgovarjate. Je-li tista deklica v strahu božjem, ki je doma pod varstvom starišev zvesto izpolnjevala svoje krščanske dolžnosti, prišedši pa v službo je hitro pozabila naukov svojega očeta, opominjevanj svoje matere, ter misleč si, sedaj sem prosta, neodvisna, zašla v različno družbo, ki jo bolj in bolj odtuja cerkvi in materinim naukom? Ne — mi odgovarjate. In pa tisti, ki morda doma v svoji družini pošteno živé, v cerkev pa ne marajo prihajati k službi božji in tudi svetih zakramentov se ogibljejo — češ, da ne bodo ljudje s prstom za menoj kazali, glejte ga tretjerednika? — Tudi ta ni navdan s strahom božjim, porečete.

Torej kdo živi v strahu božjem? 1. Kdor dejanjsko spozna Boga, samega sebe in bližnjega, in po tem spoznanju uravna svoje življenje.

a) Oni, ki si resnično prizadeva Boga bolj in bolj spoznati in le to storiti, kar Bogu dopade, tisto pa opustiti, kar bi Boga žalilo, živi v strahu božjem. *Tisti, ki se Gospoda bojé, iščejo le tega, kar njemu dopade* — pravi modri Sirah (2, 19.). Najprej torej nam je potrebno, da spoznamo voljo božjo, njegove zapovedi, ter si prizadevamo to tudi spolnovati. Človek, ki živi v strahu božjem, je podoben otroku, ki boječ se žaliti srce očetovo pred vsakim opraviлом vprašuje: kaj pa oče na to porekó? Tako je kazal strah pred Bogom mladi Daniel in njegovi tovariši: V babilonski sužnosti bil bi moral uživati jedila s kraljeve mize, kakor so to ukazali kralj Nabubodonozor: ali boječ se s prepovedanimi jedili, ako bi jih užival, Boga žaliti, izprosil si je in užival samo sočivje in vodo. In oblagodaril ga je Bog s telesno lepoto in z dušnimi darovi.

b) Mora tudi s a m e g a s e b e p o z n a t i, kdor hoče živeti v strahu božjem. Dragi moji! Ne goljufajmo se! Človek je vže tak, da po svoji slabi natori več misli o sebi, več zaupa na-se, več moči prisoja sebi, nego drugim ljudem. In to nas dostikrat zmoti, da zapustimo voljo božjo in po lastnih nagonih ravnamo. O kolike je preveliko zaupanje v samega sebe prignalo do pogube! Peter se je hvalil: če bi bilo treba tudi v smrt iti za-Te, ne bom Te zatajil. — *Blagor človeku, ki je vsegdar boječ; kdor pa je trdega srca, bo v nesrečo padel* (Preg. 28, 14.).

c) Bogaboječi človek mora poznati s v o j e g a b l i ž n j e g a. Veliko jih je, ki — bodisi zavedno ali nevedoma — stavijo svoje zaupanje le na bližnjega. »Kaj pa ljudje porekó?« — to je tisti stari izgovor, ki jih toliko od dobrega odvrtačuje. »Ljudem se bom zameril, ako to storim«, je drug tak izgovor. Kristijan moj! Spoznaj dobro, da tvoji sodniki ne bodo ljudje, marveč Bog, in karkoli storiš iz ozira na ljudi, pred Bogom ne bode imelo plačila. Kaj ti pomaga, če te ob smrti povzdigujejo vsi ljudje v nebesa, če ti pa pravičen sodnik nebesa zaprè? In kaj ti bo škodilo, če te vsi ljudjé zavidiijo, da si le v milosti božji! Ne bojte se teh, ki telo umoré, duše pa ne morejo umoriti, bojte se veliko bolj tistega, ki more dušo in telo v pekel pogubiti (Mat. 10, 38.).

2. Ali da bodete boljše umeli dar strahú božjega, moramo pravi strah božji ločiti od napačnega. Sveti apostol Pavel piše (Rim. 8, 15.): *Saj niste prejeli duha sužnosti zopet v strah, marveč prejeli ste duha posinovljenih otrok, v katerem kličemo: Aba (Oče)!* Ne v hlapčevskem strahu torej nam je Bogu služiti, kakoršnega je imelo v stari zavezi judovsko ljudstvo boječ se Bogá, ki je govoril na Sinajski gori med gromom in bliskom, ki je udaril s smodečim vetrom polja in napolnil deželo s sovražniki, ako ljudstvo ni ubogalo Gospoda, marveč naše življenje je življenje otrok božjih, in tisti strah, ki ga imajo dobri otroci pred stariši, nam bodi vzgled, kako nam je Bogú služiti. Ali si pač vže kdaj, dragi moj! ozrl se natančneje v poštene družine in opazoval, kako se otroci védejo do svojih starišev: pod varstvom svojih starišev napravljajo svoje igre, če se oče napoti od doma, vsi hočejo ž njim, se jočejo, ako morajo sami ostati in se bojé kaj tacega storiti, kar bi utegnilo očeta žaliti, ne zato, ker jim je morda kazen zažugana, marveč zato, ker jim težko dene gledati v obraz žalostnega očeta. To je strah dobrih otrok, in tudi o tem velja beseda Kristova: *Ako ne bodete, kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.*

In če so otroci razžalili svojega očeta, sicer dobro vedó, da jim bo treba vsled tega kaznen prestati, ali tudi to vedó, da jim bode dober oče razžaljenje spregledal, videč, da obžalujejo svojo nespamet. In ali nimamo toliko vzgledov, da naš nebeški Oče radostno odpusti vsem, ki ga prosijo odpuščanja? Kaj nam pripoveduje prilika o izgubljenem sinu? o izgubljeni ovci, o izgubljenem denarju? Kako vesel je vzdignil oče svojega sina, ga posadil za mizo in mu napravil gostijo! . . . In določno pravi: *Veseliti pa se nam je bilo treba, ker ta sin je bil izgubljen in je zopet najden* . . . Zatorej: z zaupanjem se obrni nanj, kakor v vseh nadlogah pomaga, v vseh skušnjavah na pomoč pride, tako tudi vsem odpusti, ki ga odpuščanja prosijo: *Kakor gotovo živim, pravi Gospod, nočem smrti grešnika, temveč, da se izpreobrne in — živi.*

II. Blagor torej človeku, ki živi v strahu božjem, — naj se tudi spodtakne in pade, vstal bode, zakaj Gospod mu bode podal svojo milostno roko; trikrat blagor pa človeku, ki v strahu božjem živi, in kakor dober otrok ljubi svojega očeta. O kolika sreča zanj na svetu sredi težav in nadlog, in rev in bridkostij tega življenja! Tak kristijan

1. od srca sovraži greh. — Ne dá se tajiti, da so na svetu dvoje vrste ljudje; tisti, ki si prizadevajo za vnanjo pravico, in oni, ki se v resnici Bogá bojé. Prvi so zadovoljni, da jih le posvetna kazen ne doide, drugi pa se hudega varujejo tudi takrat, ko jim niso beriči za petami, tudi v najtemnejši noči, tudi na najskrivnejšem kraju se bojé greh storiti. In to so tisti, ki živé v strahu božjem. Vprašaj, kristijan moj, svojo vest, zakaj se greha varuješ? O blagor ti, ako si toliko napredoval v strahu božjem, da bi mogel reči v skušnjavi z egiptovskim Jožefom: *Kako bi mogel storiti tako hudobijo in grešiti zoper svojega Bogá!* Blagor tebi, ako je strah božji v tvojem srcu utrjen, da bi mogel v hudi skušnjavi s čisto Suzano vsklikniti: *Bolje mi je brez greha pasti (hudobnim ljudem) v roke, kakor grešiti pred Gospodovim obličjem. To je pravi strah božji, ki greh sovraži* (Preg. 8, 13.).

2. A ne samo to. Kdor živi v strahu božjem, tisti tudi dobro delo ne samo takrat, ko ga ljudje vidijo, marveč na tihem, samo k Božji časti. Dobro vam je znano, da so nam za zveličanje potrebne čednosti in dobra dela, pa tudi to veste, da čim čistejši je namen, iz katerega si za dobra dela prizadevamo in se v čednostih vadimo, tem večje vrednosti so pred Bogom in tem več nam koristijo za nebesa. Največje zasluženje pa ima oni, kateri si iz

otroške ljubezni do Bogá prizadeva vse svoje misli in želje, vse svoje delovanje in nehanje tako uravnati, da bi Bogú, ne pa ljudem dopadel. Vprašam vas, ali bo tacega otroka še kaj mikala ona farizejska pobožnost, ki se pred ljudmi skazuje, da bi jo ljudje občudovali? Ali bo tak sprejemal svete zakramente le zato, da bi ga drugi videli, ali bo miloščino dajal zato, da bi ga ljudje hvalili? Vsega tega ne, marveč on bo rad tudi molil takrat, ko ga nobeno človeško okó ne bo poznalo, on bo miloščino dajal tako s svojo desnico, da levica za to ne bo vedela, hodil bo pa v cerkev tudi takrat, ko bi ga zato imel marsikdo pikati, in bo svete zakramente sprejemal tudi tedaj, če bi utegnil kdo prav zaradi tega obrekljivi jezik nad njim brusiti. Dragi kristijanje! Mar ni tak človek srečen? Ne zmeni se niti za hvalo, niti za grajo, določeno pot hodi in ravna se po besedi Zveličarjevi: *Gospoda svojega Bogá móli in njemu samemu služi!*

3. Ne smemo prezreti nekega posebnega dobička, ki ga strah božji človeku prinese, to je zadovoljnost in mirna vest. Na svetu je pač tako in ne bo nikdar drugače: kakor jesensko solnce so naši dnevi, sedaj nam sije sreča, zadovoljnost, radost, a kmalu za tem pridejo pa težave in bridkosti in bolečine. V sreči pa je nevarnost za nas, da se prevzamemo in na Bogá pozabimo. V strahu božjem živěč človek tega ne bo storil. Hvala Bogu za milost, bode rekel, katero je storil nad menoj. Nasproti pa bode v bridkosti potrpežljiv, ker dobro vé, da težave čez nas morajo priti in da se zlato čisti v ognju, pravični pa v skušnjavah bridkosti. In, če bi tudi še tolika bila nadloga nad teboj, ako pa spoznaš, da neskončno dobrotljiva roka božja čuje nad teboj, ki te ne bo pustila skušati več, kakor premoreš, ti bode vest mirna in tolažba gotova, da ne propadeš v nesreči. Se celó smrt, ki je vendar tako huda, da se je po pravici vsak človek bolj boji, ko vseh drugih nezgod na svetu, ti ne bode strašna. Saj v strahu božjem živěč človek vé, da je človeku določeno enkrat umreti, vé pa tudi, in to je njegova tolažba, da s kraljevim pevcem poje: *ko bi hodil tudi po dolini smrtné sence, se ne bom nič huđega bal, ker si ti, o Gospod, pri meni.*

Kaj bom dalje govoril? *Blagor človeku, kateremu je dano Boga se bati!* Ne zabi torej, dragi kristijan, vsako nedeljo vsaj prositi s v. Duha za dar strahu božjega! Strah božji je začetek modrosti, je krona vseh čednostij, je temelj in podpora sreče časne in večne. Amen.

Dr. A. Karlin.

2. Gerazenska obsedenca.

(Homilija.)

Kadar je prišel v deželo Gerazenov,
sta ga srečala dva obsedenca.

Mat. 8, 28.

Mnogokrat čez leto vam beremo v sv. evangeliju o tem ali onem čudežu, katerega je storil Jezus, bivajoč na zemlji. Ali nikar ne mislite, da so to že vsi njegovi čudeži. Mnogo jih je še zapisanih pri svetih evangelistih, o katerih se nobenkoli ne bere v cerkvi. Sv. evangelist Matevž našteva po vrsti nekatere čudeže. Tako nam sporoča v osmem poglavju, kako je potolažil vihar na morju, kako je odrešil dva obsedenca v deželi Gerazenov in potem precej pripoveduje v devetem poglavju, kako je ozdravil mrtvoudnega ležečega na postelji, kar smo ravnokar slišali brati v svetem evangeliju. O viharju na morju slišite četrto nedeljo po Razglasenju, o mrtvoudnem današnjo nedeljo; le o dveh obsedencih Gerazenskih nikoli ne slišite. Zatorej vam hočem danes popisati čudež o dveh Gerazenskih obsedencih, kakor nam ga sporočajo sveti evangelisti in potem ga nekoliko razložiti. Upam, da bo tudi to zaleglo v vaše podučenje in naše popljšanje.

Sv. Matevž nam pripoveduje o dveh obsedencih; sv. Lukež in sv. Marka pa govorita le o enem obsedencu. Ta razlika nas ne sme motiti. Gotovo sta bila dva obsedenca; ali una dva evangelista govorita le o enem, ki je bil ali bolj znan, ali bolj divji. Tako razlaga sv. Avguštín in drugi cerkveni očetje. Zatorej hočem tudi jaz to dogodbo popisati tako, da bom govoril o obeh obsedencih, vendar pa, da se bom oziral posebno na jednega.

Ko je namreč Jezus Kristus potolažil vihar na morju, prišel je na uno stran, v deželo Gerazenov, in sta ga srečala dva obsedenca, ki sta prišla iz grobov, silno divja, tako, da nihče ni mogel po tisti poti iti; bila sta pa obsedena od nečistega duha, kakor pravi sveti Marka, in posebno jeden je bil tako divji, da ga celo verige niso držale; bil je namreč večkrat z železjem in z verigami zvezan, pa je vselej raztrgal verige in razdrobil železje, in ga nihče ni mogel ukrotiti. Sv. Lukež pa še pristavlja (8, 27.), da ta obsedenec tudi oblačil ni trpel na sebi. Stanovala pa sta obsedenca na gorah; pri grobovih mrličev je jeden teh silno vpil in s kamni tolkel. In ko sta obsedenca zagledala Jezusa, sta vpila, rekoč: Kaj

je nama in tebi, Jezus, Sin Božji; ali si prišel sem, pred časom nas mučit? Rekel je namreč Jezus: Idi, nečist duh, iz teh obsedencev! In je vprašal jednega obsedencev: Kako ti je ime? On pa je odgovoril in rekel: Legijon mi je ime, ker nas je veliko. In hudobni duhovi so prosili, da bi jim ne zapovedal, v brezno (v pekel) nazaj iti. Bila pa je tam velika čreda svinj, ki so se v gori pasle. Hudobni duhovi so ga prosili, da bi jim pustil v svinje iti. In Jezus je dovolil. In nečisti duhovi so šli iz obsedencev in so se spustili v svinje, in čreda, okoli dva tisoč, se je z veliko močjo zagnala po strmini v morje in je potonila v morju. Kadar pa so pastirji videli, kaj se je zgodilo, so bežali in po mestu in po vaseh to razglasili in tudi pripovedovali o obsedencih. Šli so pa ljudje gledat, kaj se je zgodilo in so prišli k Jezusu in so našli jednega obsedencev, ki je sedel oblečen pri Jezusovih nogah in je bil pri pravi pameti, in so se bali.

Povedali so jim tudi ti, kateri so videli, kako je bil rešen od hudiča. In vse ljudstvo Gerazenske dežele ga je prosilo, da bi od njih šel, zakaj velik strah jih je prepadel. In jeden obsedencev, iz katerega so šli hudiči, je prosil Jezusa, ko je v čoln stopil, da bi smel pri njem biti. Jezus pa mu ni pripustil, ampak mu je rekel: Pojdi na svoj dom in povej, kako velike reči je Bog s teboj storil. In je šel in začel oznanovati po Desetomestju, koliko mu je Jezus storil in vsi so se čudili!

K tej čudežni zgodbi vas najprej vprašam: kdo da je obseden? Kdor je v smrtnem grehu, tisti je na duši obseden, ker je njegova duša nekako v oblasti hudobnega duha; pa o takih v tej dogodbi ni govora. Tu je govorjenje le o dveh, ki sta bila na telesu obsedena, to se pravi, da jih hudobni duh ni samo obsedel na duši, ampak se polastil tudi njih telesa tako, da ti reveži niso mogli govoriti in delati, kar so sami hoteli, ampak kar je hotel hudobni duh. Tako vidimo, da sta bila Gerazenska obsedenca silno huda in divja, da jednega še železje ni držalo, kar kaže, da to ni človeška moč in da bi obsedenec tega ne bil mogel storiti, če bi ga ne bil podpiral hudič. — In da so hudobni duhovi govorili iz obsedencev, spozna se iz tega, ker so Jezusa spoznali za Sina Božjega, kar bi ti reveži sami od sebe gotovo ne vedeli, ker so bili neverniki.

Pa zakaj je bilo ravno o Jezusovem času toliko obsedencev? — Zato, ker je hudobni duh dobro čutil in spoznal, da je nadenj prišel tisti, ki mu bo odvzel moč in glavo strl in je

hotel zdaj še vso svojo moč pokazati. Potem pa je tudi Bog to pripustil, da se je očitno pokazalo in da so hudobni duhovi sami morali spoznati in spričevanje dati, da je on Sin Božji in Odrešenik sveta.

Stan obsedenega človeka je bil torej že silno žalosten, a ko je bil obseden le od jednega hudobnega duha, toliko žalostnejši pa, če je bilo več takih duhov v njem. Tako jih je bilo v grešnici iz mesta sedem; tukaj pa v deželi Gerazenov celo legijon, to je 6600 ali silno veliko!

Opomniti je tudi treba, da so bili ti hudiči nečisti hudiči — to je taki, ki nečistost ljubijo. To se spozna iz tega, ker so obsedeni stanovali med grobovi in mrliči, kjer je ravno nečisti kraj zavoljo gnjilobe in smradu, pa tudi iz tega, ker niso trpeli obleke na sebi, — in ker so prosili iti v svinje — tedaj v nečisto žival.

Vprašam pa, ali ni tema obsedencema enakih mnogo kristijanov, ki ljubijo le nečistost in katerim je najbolje vseč, če se valjajo v nečistosti?

Spomina vredno je tudi to, da so hudobni duhovi prosili Jezusa, da naj jih ne pahne naravnost v brezdno (v pekel), ampak naj jim dovoli, da smejo iti v svinje. — Cerkveni očetje to tako razlagajo, da hudobni duhovi tudi zunaj pekla trpé peklenske muke, da pa vendar v tem nekako veselje in lajšavo čutijo, če smejo druge mučiti — in da jim je to po Božji previdnosti, vsaj kar skušnjave na duši zadeva, dovoljeno do sodnjega dne in se šele potem začne zanje popolno trpljenje kakor tudi za pogubljene grešnike.

Kaj pa bote k temu rekli, ker je Jezus dovolil hudičem iti v svinje in so te planile v jezero in potonile in se je tako naredila velika škoda za prebivalce one dežele? Zakaj je torej pripustil Jezus tako škodo? Ali je smel pač kaj takega storiti? In če je škodo naredil, zakaj jo ni povrnil? Ali se ni s tem zelo pregrešil? Kristijani moji! Naj vas to ne moti in ne bega. Nikar ne pozabite, kdo je ta, ki je to naredil! Ali ni on vsemogočni Bog in Gospodar vseh rečij? Ali nimamo vse od njega? In če je On nam vse dal, ali ne sme vsega ali vsaj nekaj nazaj vzeti? In če nam vzame, ali se homo pritoževali in ga na odgovor klicali? Kaj pa takrat, kadar pride živinska kuga in žival cepa kakor muhe in jih ne pogine samo dva tisoč — ampak sto in sto tisoč! Ali pa če pride toča na polje ali druga nesreča, kdo se bo z Bogom praval? — Pa če to reč bolje pomislimo, bomo spoznali, da prihod Jezusov

v deželo Gerazenom ni bil v škodo, ampak v korist, ko bi bili prav pomislili. Glejte, rešil je obsedence od hudičev in tako vsem prebivalcem skazal veliko dobroto, da so mogli zopet mirno po poti in po svojih opravkih hoditi — pa še večjo dobroto jim je hotel storiti: svoj evangelij jim je hotel oznanovati, zveličati jih je hotel. In ali to ni veliko več, brez primere več, kot škoda za voljo zgube živine, katera bi se bila sčasoma zopet popravila in zacelila? — Zakaj tisti Bog, ki je Jobu namesto zgubljene živine vsega po dvoje povrnil, bi bil tudi Gerazenom mesto teh dveh tisoč vtonjenih svinj lahko dal štiri in več tisoč! Zato pa je silno grdo od Gerazenov, da so Jezusa proč podili in prosili, da naj gre od njih. Neumneži! Prosim bi ga bili imeli, da bi bil pri njih ostal, ne pa, da bi proč šel. Pa tem ljudem je bilo le za časne reči; za dušo, za zveličanje niso marali! Ali pa ne delajo jednako tudi mnogi kristijani? Kaj jim je mari za čednost, za milost Božjo, za večno zveličanje, da je le časnega dovolj, da imajo le prešičev dovolj, to je mesenega poželenja in potem so zadovoljni — za Jezusa pa ne marajo!

Ginljiva podoba nam je jeden obsedencev, ki je po ozdravljenju pri Jezusovih nogah sedel in se zopet oblekel, pametno govoril, Jezusove nauke poslušal in želel vedno pri njem biti! — Glejte, to je podoba spreobrnjenega grešnika! Tak po spreobrnjenju ne prebiva več med grobovi, to je v slabih družbah, ni več razuzdan in nesramen, ampak se pošteno obnaša; pametno in spodbudno govori, nikogar več ne pohujšuje in bi najraje vedno bil pri Jezusu, v cerkvi, pri svetih zakramentih, v raznih pobožnostih!

Jezus ni pustil, da bi ga bil ozdravljeni spremljal, ampak mu je ukazal, naj po celi deželi oznanuje veliko dobroto in mogočnost Božjo. Predragi! Jednako storimo tudi mi! Tudi iz nas je Jezus že pri sv. krstu izgnal hudiča in nam dodelil obleko pravičnosti in nedolžnosti. Nikoli ne pozabimo te velike dobrote in vedno hvalimo Jezusa, ki je velike reči nad nami storil! Amen.

J. Ažman.

Obletnica cerkvenega posvečevanja.

I. Krščanska hiša in nje blagoslov.

Danes je tej hiši zveličanje došlo.

Luk. 19, 9.

Srečna tista hiša, v katero pride Jezus! Zato se ne smemo čuditi, da se je Cahej tako razveselil, ko je sam Jezus počastil njegovo hišo s svojim obiskom! Od samega veselja ni vedel, kaj bi rekel, kaj bi storil! Pa tudi Jezus je bil vesel lepega, presrčnega sprejema in je Cahejevo hišo napolnil z nebeškim blagoslovom rekoč: *Danes je tej hiši zveličanje došlo!* — Po pravici smemo pa te besede obračati na naše krščanske cerkve, zakaj ravno s tem so naše posvečene cerkve postale zveličanski prostori, ker je pri posvečevanju sam Jezus prišel vanje in v najsvetejšem zakramentu noč in dan v njih prebiva.

Jednako, preljubi, pa bi imele biti tudi naše domače hiše sveti, zveličanski prostori, tako vravnani in ohranjeni, da bi mogel in hotel Jezus vedno v njih prebivati, to se pravi: da bi njih prebivalci vedno tudi zveličansko živeli. Iz tega namena katoliška cerkev tudi blagoslavlja nove krščanske hiše. Zato se mi potrebno zdi, da vam danes razložim in povem:

1. Kakšen je blagoslov krščanske hiše;
2. Kakšne dolžnosti naklada njenim prebivalcem!

I. Ljuba domača, očetova hiša! Koliko sladkih spominov v nas obujaš, kadar slišimo tvoje ime, ali kadar se te spominjamo! Če tudi si morda nizka in z deščicami ali le s slamo krita, če si tudi le lesena in imaš mala okna — pa si nam vendar čez vse ljuba in draga, bolj kot vsaki drugi prostor na širni zemlji! Vsaj v tebi smo zagledali prvič luč življenja, v tebi je tekla naša zibelka, v tvojih prostorih smo poslušali prve nauke ljube matere, resne opomine skrbnega očeta, v tebi smo preživeli vesela mlada leta, z bratci in sestricami smo se igrali, in okoli tvojih voglov brezskrbno skakali. O srečna leta, le prehitro ste minula, le prehitro je prišel čas, da smo se morali ločiti od domače hiše in iti po svetu. Še zdaj nam je v spominu, kako težko smo se ločili prvič od doma; kako so nam silile solze v oči, kako smo se zopet in zopet nazaj ozirali, dokler nam ni zginila popolnoma izpred

očij ljuba domača hiša! In če smo bili tako srečni, da smo čez dolgo časa zopet mogli iti domov: oh, kako veselje nas je navdajalo! Bližje ko smo bili doma, bolj smo podvzivali svoje korake in ko smo zagledali dimnik in streho očetove hiše, nas je prešinila nova moč in hiteli smo, da bi bili poprej zopet doma! — Še bolj srečen pa je tisti, kateremu ni treba po svetu, ki je lahko vedno doma. Če ga tudi kliče stan in opravilo iz hiše na polje, v gozd ali drugam, vendar vselej z veseljem hiti zopet proti domu in če tudi je včasih vesel in dobre volje pri sosedovih, v krčmi, v družbi — najbolj zadovoljen je pa vendar-le doma. — Domača očetova hiša je tisti kraj, kjer domači preživé največ časa svojega življenja, kjer uživajo veselje in žalost, kjer bo bržkone stala tudi posteljana bolniška postelja, kjer bomo tudi pred kot ne zatisnili oči k večnemu počitku. Zares domača hiša je tisti kraj, kjer si človek tudi največ lahko pridobi dobrih del in si služi svoje zveličanje!

Krščanska hiša torej ni kak malovreden kraj, ampak svet in častitljiv prostor, ali bi vsaj moral biti svet in častitljiv! Zato tudi katoliška cerkev želi, da bi bila vsaka nova hiša blagoslovljena in je v ta namen vpeljala tudi lep obred in primerne molitve. Pa Bogu bodi potoženo! Vsako leto se zida mnogo novih hiš, pa njih prebivalci in gospodarji ne prosijo za cerkveni blagoslov, ampak brez cerkvenega blagoslova gredo v novo hišo. Rad verjamem, da se to opuščenje ne zgodi iz zaničevanja, vendar pa je škoda, če se zamudi iz zanikernosti cerkveni blagoslov, ki je na ponudbo.

Poglejmo torej, kakšen je blagoslov, katerega opravlja cerkev pri novi krščanski hiši?

Kadar je nova hiša gotova, če tudi ni prvi dan ali prvi teden, naj domači naznanijo to svojemu duhovnemu pastirju, da jo pride o priložnem času blagoslovit. V ta namen naj bo v glavni sobi vse tako pripravljeno, kakor takrat, kadar pridejo obhajati. Na belo pogrjnjeni mizi naj stoji sv. razpelo med dvema ali več prižganimi svečami; in sicer naj bo hiša s cveticami in podobami okinčana. Tudi naj bo pripravljena posoda s čisto naravno vodo in krožnik s soljo. Kadar mašnik stopi s cerkvenim služabnikom v hišo, pozdravi pričujoče: Mir bodi tej hiši! na kar strežnik odgovori: In vsem, ki v njej prebivajo. Potem mašnik blagoslovi sol in vodo, ter kadilo zažgè na žrjavici, vendar pa kadilo ni ravno neobhodno potrebno k blagoslovu. Nato poklekne in začne blagoslov tako (seveda latinsko):

V. Naša pomoč je v imenu Gospoda,

O. Ki je vsvaril nebo in zemljo!

V. Gospod, usliši moje molitev,

O. In moje vpitje naj pride k Tebi!

V. Gospod z vami,

O. In s Tvojim duhom.

Molimo!

Ponižno Te prosimo, o Bog, vsemogočni Oče (nebeški) za to hišo in njene prebivalce in njeno opravdo, da je blagosloviš † in posvetiš † in z vsemi dobrotami napolniš: daj jim, o Gospod, od nebeške rose obilnost, od rodovitnosti zemlje pa potrebnega živeža, in vse njih pravične želje po svojem usmiljenju spolni! Pri našem prihodu tedaj blagoslovi † in posveti † to hišo, kakor si posvetil hišo Abrahamovo, Izakovo in Jakopovo in znotraj te hiše naj prebivajo angelji. Tvoje luči naj varujejo njo in njene prebivalce! Po Kristusu Gospodu našem. (Dobro je, da se ta molitev v spodbudo pričujočih še po domače moli.)

K prvi molitvi vtegne dodati še drugo, namreč:

Molimo!

O Gospod, Jezus Kristus, ki si za ljubo sprejel borni hlev v Betlehemu, revno hišico v Nazaretu, ki si šel v hišo k Caheju, Matevžu, Simonu in k Marti in k drugim, ki so Te vabili, ne zaničuj tedaj ponižne prošnje prebivalcev te hiše, ki Te k sebi vabijo! Ponižaj se stopiti v to hišo in ker nikamor prazen ne prideš, prinesi s sabo svoje nebeške darove in napolni prebivalce te hiše s krščanskimi čednostimi, te prostore pa s svojim blagoslovom! Ne pripusti, o Gospod! da bi se kdaj smrtni greh zgodil v tej hiši ne od domačih, ne od tujih, ki bodo prebivali pod to streho. Daj po svojem Duhu prebivalcem te hiše spoznati, da zastonj zidajo zidarji, če jim Ti hiše ne zidaš, in da je ves trud zastonj, ako Ti svojega blagoslova ne daš! Naj spoznajo in pomnijo prebivalci te hiše, da so tujci na zemlji in da bodo le nekaj časa tu stanovali, da ne bodo svojega srca preveč navezovali na časno, ampak si zakladov nabirali za nebesa, da kadar zapusté to hišo, pridejo v Očetovo hišo v nebesih, katere ne bo nikoli treba zapustiti. Amen.

Po teh molitvah, katerim se pridene še kak Očenaš k Materi Božji, angelju varuhu, sv. Mihaelu, sv. Jožefu, sv. Frančišku, farnim in drugim patronom — mašnik hišo in posamezne shrambe blagoslovi z blagoslovljeno vodo in s kadihom pokadi, v znamenje, da si želi polnost božjih darov in v opomin, da bi prebivalci vedno pošteno in krščansko živeli, tako, da bi duh krščanskih čednost razširjali okoli sebe.

II. Z blagoslovom pa sprejmejo prebivalci krščanske hiše, posebno pa njen gospodar, posebne dolžnosti, katere morajo tudi zvesto spolnovati, da bodo mogli dajati nekdanj račun o svojem hiševanju.

Dolžnosti gospodarjev so te-le:

1. Skrbeti hiši za premoženje. — Krščanski očetje in gospodarji! Vi ste prejeli od svojih prednikov in starišev lepo posestvo: hišo in druga poslopja ter zemljišča; vaša dolžnost je, da vse to ohranite v dobrem stanu, če mogoče še zboljšate in povečate. Strašen odgovor pa čaka take očete in gospodarje, ki z zapravljenostjo, s pijančevanjem, s tožarenjem končujejo domačijo in mnogokrat sebi in svojim potomcem zapravijo. Sami so krivi, če potem nimajo kam domov in če v njih hišo drugi ven in notri hodijo.

Pa ne samo zanikerni gospodar je kriv, da pride včasih domovanje na tuje, ampak tudi drugi domači k temu pripomorejo. Žena in gospodinja, ki ne zna tega prav porabiti, kar gospodar zasluži, in ki kaže v jedi, hišni opravi in obleki preveliko gosposčino, ki sama živi potratno in kočljivo in svoje otroke tako uči. — Končujejo pa hišo tudi otroci, ki starišem skrivaj jemljejo in od hiše proč prodajajo, vsak zase delajo in skupaj ne držé. Taki otroci, ki starišem kradejo, pa pravijo, da ni greh, so ubijalcev tovariši (Prip. 28. 30.). Hiši škodujejo, pa s tem tudi sebi ne koristijo, ker od poškodovane hiše manj dobé, kakor bi sicer lahko dobili, ko bi s hišo držali!

2. Gospodarji morajo skrbeti svoji hiši za poštenje! — Kaj bi pomagalo, ko bi duhovni pastir hišo tudi večkrat blagoslovil, če pa domači, posebno gospodar ne skrbé, da bi bilo v hiši vse prav in pošteno. Prvič pomnite to, da si hiša s krivico nikoli ne bo pomagala. Krivično blago pri hiši je kakor molj v pšenici. Kjer se hiše drži tuje blago, tam ni teka in blagoslova in taka hiša ne bo prišla na tretji rod. Hišo tudi razjeda in blagoslov od nje podi, kjer ni strahu božjega pri hiši, kjer se preklinja, prepira in ravsaja. Kaj pomaga, če je mašnik hišo blagoslovil, če pa domači blagoslov Božji s preklinjevanjem, prepikom proč podé. Kaj naj pa šele rečem o pohujšljivem življenju, kakoršno se godi po nekaterih hišah, kjer se zbirajo ponočnjaki, kjer se pijančeva, raja in razgraja do pozne noči, do ranega jutra? Ali mar mislite, da bo Bog dajal taki hiši blagoslov? Slaba hiša taka, h kateri pride dekla poštena, kjer pa postane sramota za svoje domače;

h kateri pride hlapec nedolžen, od nje pa gre spriden! Domačija brez poštenja je to, kar cvetica brez prijetnega duha. Take hiše se vsak pošten že od daleč boji.

3. Domači, zlasti pa gospodarji morajo skrbeti svoji hiši za božjo službo. — Sv. Avguštin pravi: Vsaka krščanska hiša naj bo kakor tempelj Gospodov, in hišni gospodar naj bo kakor škof v svoji hiši. Če tudi hiša ni naravnost kakor cerkev, da bi se ne smelo doma bolj prosto gibati in občevati, ker so tudi hišna opravila različna od cerkvenih, vendar tudi po hišah razuzdanost in pregreha ni pripuščena. Če tudi je hiša tvoja, vendar v njej ne smeš delati in počenjati, kar bi hotel. Si pač le hišnik božji in bodeš tudi od tega dajal odgovor, kaj si delal v svoji hiši in kaj si vse pripustil. Zatorej naj bo krščanska hiša nekako cerkvi podobna. — V vsaki hiši mora biti sveto razpelo, mora biti kaka podoba Matere Božje in če mogoče podobe tistih svetnikov, ki so patroni hišnim prebivalcem. — Te podobe pa naj nas spominjajo, da nikoli nismo sami, da so angelji varuhi in svetniki priče tega, kar počenjamo. Marsikaterikrat pa se po hišah tako godi, govori in počenja, da bi bilo boljše, ko bi tisti čas sv. razpelo iz kota in podobe svetnikov iz sten pobrali in proč nesli, da bi ne gledali nesramnosti, ki se tu in tam godé po hišah.

Posebno pa naj bo v vsaki krščanski hiši podoba sv. Družine, kjer naj domači svoje molitve, posebno večerno molitev opravljajo in se od sv. Družine učé, kako je treba prav in pošteno živeti. Hiša, v kateri se molitev opušča, v kateri se malokdaj ali nikoli sv. rožni venec ne sliši, ni več krščanska, če tudi je bila kdaj blagoslovljena. Gorjé nam, če bodo kdaj od posvetnih podob pregnane iz naših hiš vse svete podobe; gorjé, če se po naših hišah zvečer ne bo več razlegala molitev sv. rožnega venca, ampak nespametne kvante in pregrešno petje!

Slišali ste, dragi v Gospodu, kako ljuba in prijetna je vsakomur domača rojstna hiša, pa tudi, kako sveta in častitljiva bi imela biti. Slišali ste, kakšne dolžnosti imajo domači do svoje hiše, posebno njeni gospodarji. Novi hiši naj prosijo in poskrbé cerkvenega blagoslova — za vsako hišo pa naj skrbé za premoženje, poštenje in pobožnost v njej. — Zahvalimo Boga za veliko dobroto lastne hiše, pa pomnimo tudi, da bomo morali to hišo prej ali pozneje zapustiti, da bomo tedaj tako živeli, da kadar zapustimo to hišo, pridemo v hišo nebeškega Očeta, katere zapustiti ne bo treba nikdar več. Amen.

J. Ažman.

2. Pomen katoliških cerkvâ.

Glej! prebivališče Boga z ljudmi, in
prebival bo ž njimi. Raz. 21, 3.

Ce kdo zida kako poslopje in pride stavba do vrha, postavi stavbeni mojster na vrhu zeleno vejico, ozaljšano s trakovi in cveticami ter izreka krščansko voščilo, da bi zidanje trajalo veliko let, da bi vseмогоčni Bog stavbo in njene prebivalce vzel v svoje varstvo in jo varoval strele, ognja, potresov, viharjev in vsakotere nezgode. Hišni gospodar pa, veseleč se dovršenega dela, dá v kamen izsekati letnico v spomin, kdaj se mu je posrečilo, postaviti si nov dom. Vsako obletnico pa se spominja veselih in bridkih ur, ki jih je leto za letom pod to streho doživel, dokler se je postaral in mu ne ostaja drugega, kakor ta jedina prošnja, naj bi pod to streho, kjer je svoje dni preživel, tudi jedenkret mirno in srečno v smrti zatisnil svoje oči.

Tako, kakor v posameznih družinah, je pa tudi pri celih narodih šega in navada da praznujejo spomin kakih imenitnih dogodb, pripovedovaje si iste od roda do roda. Tako so stari ajdovski Rimljani praznovali vsako leto spomin dovršenega utrjenja rimskega mesta. Judje so praznovali in praznujejo še dandanes spomin dovršene stavbe Jeruzalemskega tempelja, kakor vsako leto z žalostinkami in s postom obžaljujejo njegovo razdejanje.

Iz jednakega namena, glejte, postavila je sv. katoliška cerkev vsakoletni spomin posvečevanja Božjih hiš. Pred vsem pa naj bi si kristijani ta dan k sreč jemali visoki pomen katoliških cerkvâ. To hočemo še mi danes storiti ter ob kratkem pre-mišljevati, da so katoliške cerkve

1. središča krščanskih občin,
2. hiše Božje, in
3. kraji z veličanja. Zvesto me poslušajte!

1. Če kak popotnik hodi po ptujih in neznanih krajih, skozi mesta, trge in vasi, ne ozira se tolikanj po ulicah, stavbah, hišah in drugih poslopih, temveč njegov pogled je najprej obrnen na cerkev. Še preden se tu ali tam okrepča, ali odloži svojo prtljago, ozira se, kje da stoji cerkev. In v kakoršnem stanu najde cerkev, taka je njegova sodba nad vso sosesko. Ako je cerkev revna, umazana in zapuščena, misli si, da so tudi ljudje v tej soseski revni ali pa silno zanikerni; ako je pa cerkev zunaj in znotraj v

dobrem stanu, očejena in ozaljšana, misli si, da so tudi prebivalci tega kraja imoviti, dobri in za Božjo čast vneti kristijani. Če pa še celó pride v kako veliko vás, ki je brez cerkve, zdi se mu, da je ta vás kakor čreda brez pastirja, ali pa stanica brez mize ali barka brez jambore in sidra sredi morja. Glejte! prav zatogadelj so se že naši krščanski spredniki med seboj poskušali, kje bodo sezidali lepšo in večjo cerkev, in vsa čast in hvala jim gre, da so nam po naši ljubi slovenski domovini vse povsod, po dolinah, po gričih in visokih gorah postavili toliko Božjih hramov, kjer še dandanes opravljamo daritev nove zaveze in poslušamo besedo večnega življenja. Akoprav pa o teh Božjih hramih nihče v soseski ne more reči, da so njegova lastnina, vendar je vsakateri ponosen vzlasti na svojo farno cerkev, kakor da bi bila njegov lastni dom. Zato vidimo, če se v pragozdih ameriškanskih kristijani naselijo, da jim je prva misel, ko so sebi postavili kočjo in ognjišče, da tudi Bogu postavijo njegovo stanovališče, ki je večje in lepše, kakor so njih bivališča, — je njih svetišče. In v tej zavednosti, da je cerkev središče krščanske občine, sezidane so tudi farne cerkve navadno ali v sredi občine, ali pa na bolj prostornem in vzvišenem kraju.

[Veliko bolj, kakor dandanes, pa so se ljudje v tako imenovanem srednjem veku, posebno od 13. do 16. stoletja veliko veliko trudili, da so zidali lepe in veličastne cerkve, in v to dobo spada tudi prvo zidanje naše farne cerkve; zakaj dasi ne vemo natanjko niti za leto niti za stoletje, kdaj se je naša farna cerkev v prvič zidala, vendar je v pismih sporočeno, da je »najstarejšega začetka«, torej iz 13. ali 14. stoletja. Prav tisti čas pa niso bili bogati časi, ni bilo toliko denarja, trgovine in zaslužka, kakor dandanes. Večina cerkvâ iz one dôbe bile so zidane z miloščine, ker celó najubožnejši so se v svojem verskem prepričanju srečne šteli, če so mogli v Božjo čast s kakimi krajcarji pripomoči. Zatogadelj so si pa tudi mladeniči, možje in starčki, možki in ženske, ubožci in bogatini srečne šteli, če so mogli z lastnimi rokami ter z velikim trudom k zidanju kake cerkve kaj pripomoči.]

Vsled tega, vidite, je prišlo, da so kristijani obletnico posvečevanja svojih farnih cerkvâ ko središč svojih sosesk s pobožnostjo in hvaležnostjo do Boga, s pravim krščanskim veseljem praznovali in to je še dandanes sveti namen današnjega praznika. To pa iz tega vzroka, ker so

2. naše cerkve hiše Božje. Protestantje, judje in mohamedani imajo svoje templje, sinagoge in mošeje v veliki časti, tako, da je v njih vsako oziranje, vsako šeptanje in razgovarjanje

ostro prepovedano; da, mohamedani celó zunaj mošej popuščajo svoje črevlje. Tako spoštovanje in taka čast pa se jedino in najbolj spodobi še le našim cerkvam, kajti njim veljajo besede Gospodove: *Izvolil sem si ta kraj in ga posvetil, da v njem ostane moje srce* (II. Kron. 7.). V svetem pismu beremo, da je jeden Makabejec nekega ptujca, ki se je v tempel vrinil, pred oltarjem ubil, in je zaradi tega v sv. pismu pohvaljen. Zveličar sam pa je prodajalce in kupčevalce iz lop tempelja izgnal, rekši jim: *Hiša moja je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov.* In kolik razloček je med nekdanjim judovskim tempeljem in našimi cerkvami! V presvetišču judovskega templja je bila shranjena le skrinja zaveze; v nji deska z Božjimi zapovedmi, posoda mane in Aronova palica. V naših cerkvah nasproti prebiva pravi živi Bog, Jezus Kristus, njegovo presveto Rešnje Telo in njegova presveta Rešnja Kri v podobah kruha in vina. Torej ne mohamedanom, ampak nam kristijanom bi se spodobilo, da bi zunaj cerkve izzuvali svoje črevlje ter bosí in v sv. strahu na kolenih molili Božjo pričujočnost ter svojega Boga in Odrešenika. Zato ni čuda, če za prvih stoletij krščanstva ajdje in grešniki niso smeli v podzemeljske hrame Božje zahajati, in so morali očitni grešniki zunaj cerkvenih vrat ostajati in delati očitno pokoro. Ni čuda, če je še sv. Ambrozij za svoje dobe celo cesarju Teodoziju zabranil vhod v cerkev, ker se je omadeževal s prelivanjem nedolžne krvi. Ti vzgledi naj vam ostanejo v spominu, kedar vstopite v svoje cerkve in vidite pred cerkvenimi vratmi blagoslovljeno vodo v kropilniku ali pred velikim oltarjem goreti večno luč. Kropilna voda naj vas opomni, da si vse posvetne misli in skrbí izbrišete iz glave in iz srca, večna luč pred oltarjem pa naj vas spominja pričujočnosti Božje, katerega s ponižnim in skesanim srcem ter z zbranim duhom na kolenih molite, hvalíte in prosíte za vse dušne in telesne potrebe in pred vsem za odpuščenje svojih grehov. To pa tem bolj, ker cerkve so

3. kraji našega zveličanja. Cerkev naj je za ubogega, slabega, žalostnega in potrtega, za na duši bolnega kristijana pribežališče, kjer prejema nebeška zdravila. V ta namen se v cerkvi delé sv. zakramenti. Tu so podobe svetnikov, mašniki in pridigarji. Vsak kraj v cerkvi, kamor obrneš svoje oči, oltar, prižnica, spovednica, krstni kamen te spominja na brez števila milostij, katere ti skazuje Gospod. Varuj se, da kraji zveličanja ne bodo zate kraji tvojega prekletstva in pogubljenja, in to zaradi opuščanja, onečšenja in oskrumbe svetih krajev. Ne čudite se, ako nam žugajo

slabe letine, bolezní, kolere in vojske, zakaj tako govori Bog po Hageju preroku: *Ker je moja hiša zapuščena (in oskrunjena), zato je nad vami zadržano nebo, da ne daje rose, zadržana je zemlja, da ne rodi sadu, in poklical sem sušo na deželo, na gore, na žito in vino, na ljudi in živino in na vsako delo človeških rok (1, 10, 11.)*. Ne čudite se torej, pravim, ako je vzdignena nad nami šiba Božja. Poglejte le grehe in nespodobno obnašanje veliko kristijanov v cerkvi in zunaj cerkve, štejte tiste, ki se še ob nedeljah in praznikih za svoje farne cerkve in službe Božje ne zmenijo, in sami morate spoznati, da tisti Bog, ki je pred tisoč leti kaznoval greh oskrunjenja svoje hiše, ga mora kaznovati še dandanes.

Nauk sv. cerkve je, da ima vsak človek, vsako kraljestvo, vsaka hiša Božja svojega angelja varuha. Prorok Ecehiel je videl jednega teh angeljev in pravi o njem, da je imel pisalno orodje v svojih rokah. Pa zakaj? Zato, vidite, da je zapisoval naše molitve in naše kesanje, pa tudi naše grehe. Gorjé nam torej, ako bo ta angelj sodnji dan odprl te bukve in nam pokazal vse te grehe! Kdo bo mogel obstati pred sodbo Božjo? Zato naj nam bodo cerkve zares sveti kraji, kjer Bog prebiva, kraji našega zveličanja. Amen.

M. Torkar.

Dvajseta nedelja po binkoštih.

Moč zgloda.

In je veroval on in vsa njegova hiša.

Jan. 4. 53.

Današnji evangeljski kraljič je moral že prej, preden je šel k Jezusu, marsikaj slišati o Gospodovih čudežih; zato se mu je zbudila nekoliko vera, da bi Jezus morda mogel ozdraviti tudi njegovega nevarno bolnega sina, in iz tega namena se je tudi napotil k Gospodu Jezusu, da bi od njega sprosil svojemu bolnemu sinu zdravja. Vendar pa je bila vera tega evangeljskega kraljiča od začetka zelo pomanjkljiva; kajti ménil je, da mora Jezus prav na njegov dom priti, da bi mu mogel ozdraviti sina. Zato mu je Jezus nekoliko svarljivo rekel: *Ako ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete*. Ker ga je pa kraljič le še dalje ponižno prosil, mu je Kristus v dokaz, da more bolnika tudi od daleč ozdraviti, poslednjič rekel:

Pojdi (namreč domov), *tvoj sin živi!* In kmalu se je prepričal kraljič, da je njegov sin ozdravel tisto uro, ko mu je Jezus rekel: *Pojdi, tvoj sin živi!* In sv. Janez evangelist pristavi: *In je veroval on (kraljič) in vsa njegova hiša.* Spoznal je, da je Kristus Bog in človek, ki je mogel tudi od daleč le s kratkimi besedami ozdraviti njegovega sina. Zdaj je popolnoma in trdno veroval v Jezusa, in ker je on veroval, so verovali tudi vsi njegovi domači, otroci in posli. Glejmo tukaj moč dobrega zgleda! O, da bi vsi stariši podpirali svoje nauke z lepim in dobrim zgledom! In, da bi to raji storili, naj vam danes nekoliko govorim o veliki moči zgleda, ki ga stariši dajejo svojim otrokom. — Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

Naj vam, preljubi! danes pred vsem drugim povem neko basen ali pravljico, ki se seveda ni zgodila v resnici, ampak, ki naj nam le kot prilika služi, kakor se je tudi Kristus sam v svetem evangeliju večkrat posluževal prilik, ki se niso v resnici tako zgodile, kakor jih je pripovedoval, ampak je ž njimi le pojasnjeval svoje nauke.

Kakor je dan današnji sploh navada, da ljudje pogostoma zbojujejo, ali se v zborih posvetujejo, tako so imeli nekdam tudi raki svoj zbor. Posvetovali so se, kako bi se to doseglo, da bi raki v prihodnje ne hodili nazaj, kot do zdaj, ampak naprej. Vsi raki so spoznali to za pravo in dobro in so naredili tudi sklep, da zanaprej naj tako bo. Vendar star rak se oglasi in pravi: »Pri nas starih rakah se to že ne bo doseglo, mi smo že preveč navajeni stare poti, da hodimo nazaj.« In naredili in potrdili so potem ta sklep, da matere rakinje naj začnejo učiti svoje male račke naprej in ne nazaj hoditi. Neka mati rakinja reče torej malim račkom: »Zanaprej morate le naprej, ne nazaj hoditi!« Nek raček pa reče v imenu svojih bratcev: »Radi vas bomo ubogali, ljuba mamica, samo to vas prosimo, pokažite nam, kako se to dela, da vas bomo poprej videli!« Mati rakinja pravi: »Vidite, tako-le!«; požene se — in res — jo udari nazaj. Mali rački pa za njo in tudi nazaj, in tako je prišlo, da raki še dandanes nazaj hodijo.

Krščanski stariši! ali veste, kaj sem vam hotel povedati v tej priliki? Mislim, da me umete. V tej priliki je popisan velik kos družinskega življenja. Hotel sem vam tu pokazati pglavitno napako pri otroški izreji in priporočiti pglavitno dolžnost za krščansko odgojo otrok. Zatorej rečem: Krščanski stariši! ako hočete svoje otroke prav in dobro izrediti, da bodo dobri kristijani in da vam bodo delali čast in veselje, ne pa sramote in žalosti, jim morate

svetiti z lepim zgledom. In iz tega izhaja tudi skušeno pravilo: Dobri stariši imajo navadno dobre otroke, ki so čast in veselje starišev, duhovnov in cele fare; nasproti pa imajo slabi stariši navadno slabe otroke, ki so sramota in žalost starišev, žalost duhovnov in sramota cele fare.

To je resnica, katero nam spričuje sv. pismo, potrjuje zgodovina in tudi vsakdanja skušnja.

Sv. pismo pravi v Sirahovih bukvah (10, 30.): »Pred smrtjo ne hvali nobenega človeka, zakaj v svojih otrocih se mož spozná.« To je, če je kdo tudi dober in pošten videti, ne hvali ga pred smrtjo, ampak počakaj, da boš videl, kako se njegovi otroci obnašajo. Le če so njegovi otroci dobri, potem je mož v resnici hvale vreden. — In kaj Jezus sam govori o drevesih in njih sadu? On pravi: *Se li bere grozdje s trnja in smokva z osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad; malopridno drevo pa rodi malopriden sad.* (Mat. 7, 16., 17.) *Tedaj iz njih sadu jih bote spoznali.* (Mat. 7, 17.) To je stariše bote lahko spoznali po njih otrocih.

Da se otroci ravnajo po stariših, to je kaj naravnega, in je tako stara resnica, kakor svet.

Le poglejmo otroke pri igrar. Dečki igrajo, kar vidijo delati očete; deklice pa se navadno s tem pečajo, kar zapazijo pri materah. Še celo v hoji, v govorjenju in v vsem obnašanju posnemajo otroci stariše. Zato pa tudi po pravici sklepamo, da so brž kot ne stariši slabi in nerodni, ako pri otrocih kaj slabega zapazimo. To resnico so spoznali celo neverski modrijani in postavodajalci, ki so napake in nerodnosti otroške kaznovali na stariših. V Šparti so dvema očetoma naložili kazen v denarjih, ker sta se nju sinova grdo kregala. Modri Diogen je nekega očeta udaril po ustih, ker je njegovega sina slišal grdo govoriti. Znana je povest o hudodelniku, ki je svoji materi pred vislicami uho odgriznil v dokaz, da je mati kriva njegove nesreče in sramotne smrti.

Zgodovina nam ravno to priča. Če prebiramo življenje svetnikov, vidimo, da so pobožni stariši izredili tudi svete otroke. Le pomislimo, kakšne stariše je imela Marija, kakšne sv. Janez Krstnik. Sveta mati Emilija je imela štiri otroke in vse štiri svetnike. Pobožna Makabejska mati v stari zavezi in v novi zavezi sv. Simforoza, sv. Felicitas — vse te matere so imele po sedem sinov in vsi so bili sveti mučeniki in so svetniki v nebesih. Kdo ne vé, da je sv. Avguštin iz velikega

grešnika zato svetnik postal, ker je imel sveto mater? Jednako vemo, da je pobožni Tobija izredil jednako pobožnega sina in sv. Blanka pobožnega in svetega sina kralja Ludvika.

Tako bi vam lahko povedal še veliko takih vzgledov, pa jih ni treba, saj nas to uči skušnja. Pojdite v svojih mislih po vsej fari od hiše do hiše, in našli bote, da prav dobri in pobožni stariši, posebno pobožne matere imajo navadno dobre in pobožne otroke; nasproti imajo pa slabi stariši večjidel prav slabe otroke. Pa saj to resnico tudi vi sami v vsakdanjih pogovorih pripoznavate. Če se nad svojim bližnjim hudujete, če se o kakem pijancu, tatu, goljufu, o nečistniku, ali o kaki nesramnici zgovarjate, navadno pravite: »To ne more drugače biti. Njegov oče ni bil nič boljši; mati je bila ravno taka. Jabelko ne pade daleč od debla«. Ali ne pripoznavate tudi vi sami te resnice, da se otroci radi ravnajo po stariših?

Torej je iz tega razvidno, da prav velikrat so stariši sami krivi sprijenih svojih otrok. Vem, da se vam s tem nič kaj ne prikupim, pa jaz vam moram resnico povedati, če je tudi grenka. Če pa vi stariši sprijenosti svojih otrok niste sami krivi, pa povejte, kdo je kriv?

Ali mar otroci sami? Je že res, da je otrok Adamovega rodú in zato že od rojstva bolj k hudemu, kot k dobremu nagnjen; vendar pa ni tako slab, da bi pri dobri izreji ne mogel dober postati. Otroško srce je kakor vosek, v katerega lahko vtisneš podobo Božjo, ali pa podobo hudobnega duha, pravi sv. Hijeronim; vse je ležeče na tem, kako z otrokom ravnaš.

Ali so mar duhovni in učitelji krivi, ki svojo dolžnost zanemarjajo? — Vendar duhovni in učitelji le prevelikrat že sprijene otroke dobé v roke, in torej tudi ne morejo dosti opraviti. Že rimski učitelj, ki ni bil kristijan, starišem tako-le odgovarja: »Otroci se ne navadijo slabega obnašanja še le v šoli, temveč ga prinesó že seboj v šolo. In tega so stariši sami krivi, ker jim že v nežni mladosti dajejo slabe vzglede.«

Nekateri stariši pravijo: Slabe družbe popačijo otroke. Ali se pa morejo stariši s tem izgovorom opravičiti pred Bogom? Ali ne veste, da mora starišem vedna skrb biti, da otroke varujejo pred slabo tovaršijo, in jih ne puščajo v slabe hiše, v slabe družbe po vrtih, skrivnih kotih, gozdih in po plesiščih, in jim ne smejo dovoliti nevarnega znanja delati? Slab pastir, kateremu živina uhaja vedno v škodo; pa tudi pač slabi stariši taki, ki otroke puščajo v slabe družbe!

Pa vendar nismo vsega mi krivi, mi zopet vtegnejo kateri stariši ugovarjati, saj jih prav učimo, jim pridigujemo zjutraj in zvečer. Rad pritrdim, da niste vsega sami krivi; tudi rad verjamem, da jim dajete lepe nauke, ko bi bilo le s tem vse storjeno! Ali kaj pomagajo vaši nauki, če pa potem s slabim vzgledom vse poderete, kar ste prej z besedami zidali? Ali ne veste, da »besede ginejo, vzgledi pa vlečejo?« Mislite na današnjo priliko o rakih!

Izjeme so pa vendar-le, vtegne kateri drugi ugovarjati; kajti zgodi se, da imajo dobri stariši slabega otroka, in nasproti slabi stariši dobre otroke. Tega ne bom tajil, v vsaki fari se najdejo o tem vzgledi. Vendar to so le izjeme, ki se le redkokrat primerijo; navadno to ni. — Zatorej rečem: Ako hočete svoje otroke prav in po krščansko izrediti, dajajte jim lepe vzglede, bodite vi sami s krščansko vero vsi prešinjani, potlej morete tudi otroke krščansko izrejati.

Ali zapomnite si, o stariši! kar vam bom sedaj rekel. Zato, ker sami ne živite po krščanski veri, zato tudi vaši otroci po nji ne živé; ker vi božjih zapovedi ne spolnujete, zato jih tudi vaši otroci ne spolnujejo; zato so tako spačeni in neubogljivi. In kako morejo res otroci dobri biti, če toliko slabega pri vas vidijo in slišijo? Le vodite jih v cerkev, k sveti maši, h krščanskemu nauku, k spovedi, če sami ne greste; le učite jih, da naj vas ubogajo, vi pa ste tako neupogljivi proti duhovnim pastirjem, le svarite otroke, da naj ne kolnejo, ne pijančevajo, ne ponočujejo, ne kradejo, ne opravljajo, ne lažejo itd., vse to ne bo nič izdalo, ako otroci vse take napake nad vami vidijo. Otroci bodo naravnost rekli, ali pa si vsaj mislili: Pa vi stariši sami prej poskusite, pojdite v dobrem naprej, ne v slabo nazaj, potem bomo šli tudi mi za vami.

Oh, krščanski stariši! položite svojo roko na srce in spoznajte s skesanim srcem, da velikrat ste sami krivi sprijenosti svojih otrok, zato ker ste jim dajali preveč slabih vzgledov ali pohujšanja. Ali moremo kaj prida pričakovati od tacega otroka, če je njegova mati čisto nevedna v verskih rečeh in vsa posvetna, če njegov oče redkokrat v cerkev gré, skoraj nikoli v domačo cerkev? Kaj bo iz tacih otrok, ki ne vidijo svojih starišev skoraj nikoli moliti, ne k sv. zakramentom pristopiti, nasproti pa jih slišijo večkrat preklinjati, še celó duhovne pastirje in učitelje, jih vidijo večkrat pijane, jih slišijo celo nespodobno govoriti, jih vidijo se nespodobno obnašati? Ali se je potem čuditi, da so nekateri otroci od dne do dne bolj

zdivjani? Čudno bi bilo, ako bi bili otroci dobri pri takih stariših! Zatorej, o stariši: namesto da bi se zavoljo današnjega govorjenja hudovali nad menoj, spolnujte, kar sem vas danes učil, varujte se, svojim otrokom dajati slabe vzglede; dajajte jim velikoveč lepe vzglede, ako želite s svojimi otroci vred kdaj biti zveličani. Amen.

J. Kerčon.

Jednaindvajsta nedelja po binkoštih.

I. Trdosrčnost pa mehkosrčnost.

Hudobni hlapec! ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil torej tudi ti dolžan usmiliti se svojega sohlapca, kakor sem se tudi jaz tebe usmilil? In njegov gospod se je razsrdil in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga.

Mat. 18, 34.

Na prvi pogled se nam v današnji priliki kaže neko nasprotje v obnašanju kralja, ki je obračunoval s svojimi hlapci. Ko tisti služabnik, ki mu je bil desettisoč talentov dolžan, predenj pade na kolena in ga prosi potrpljenja, se je dal omečiti, usmilil se ga je, spustil ga ter mu odpustil ves dolg. Ko pa ravno ta hlapec svojega sohlapca zarad majhnega dolga neusmiljeno pesti in davi, razsrdi se tudi njegov poprej tako rahločutni gospod. Ker ta trdosrčnež ni hotel imeti potrpljenja s svojim sobratom ter ga je ukazal vreči v ječo, dokler malega dolga ne povrne, tudi gospod ni imel več usmiljenja ž njim, nego je tirjal ves dolg in ga izdal trinogom, dokler bo vse plačano.

Iz evangelijske prilike razvidimo, da je bil kralj proti svojemu hlapcu sedaj usmiljen, sedaj oster, da mu kaže sedaj mehko, sedaj trdo srce, kakor je zaslužil.

To priliko smemo obrniti tudi na sedanje kristijane. Kolikrat se še dandanašnji ponavlja to, kar prilika opisuje! Veliko ljudi ima trdo srce v obnašanju proti svojemu bližnjemu in le premeško tedaj, ko bi moralo biti hrabro v spolnovanju krščanskih dolžnostij. Ali oboje je napačno. Niti trdega niti premeškega srca si ne smemo želeti, kakor vam hočem ravno danes pojasniti, ko vam opišem

1. grdobijo trdosrčnosti,
2. napačnost mehkosrčnosti.

I. Kaj je trdosrčnost? Trdo srce imenujemo tisto, na katero resnobni nagibi in žive predstave ne napravijo nobenega vtisa ali pa le majhen vpliv. To je srce, ki ga žuganja ne prestrašijo, ne poboljšajo opomini, ne omečijo prošnje; srce, ki trdovratno in samoglavno ostane pri svoji trditvi, naj si je še tako nespametna; srce, ki ga tuja nesreča ne gane k sočutju, ki ga tuja potreba ne nagne k pomoči, srce, ki mu dobrotljivost ne privabi hvaležnosti; srce, ki zadevo, pri kateri se drugi solzé, gleda brez sočutja, in še stori reč, pred katero se drugi ljudje zgrozé; srce, ki se ne zmeni ni za glas božji ni za glas dobrih ljudij.

Tako srce se ne spodobi človeku, še manj pa kristijanu.

a) Človek se mora razločevati ne samo po svojem umu, temveč tudi po svojem srcu ali čutilu od živalij. Ni-li sramotno za človeka, da se celo pri mnogih živalih nahajajo znamenja ljubezni, hvaležnosti in sočutja, ki jih pa pri marsikaterih ljudeh pogrešamo? Mi imamo pamet, ki pretehtuje vzroke in tako rekoč srcu kaže pot, po kateri naj hodi; ali kaj pomaga, če ostane ono mrzlo in kamnito proti prepričalnim resnicam? Imamo prosto voljo, ki se lahko odloči za dobro ali hudo; ali kaj pomaga, če srce zoper najboljše prepričanje vendar-le trdovratno ostane pri prvem pogubnem sklepu? Ljudje so navezani na družabno življenje; ali za tako ni sposobno trdo srce, ki pri sreči drugih ljudi nima veselja, in pri njih nesreči sočutja.

Med take neobčutljive ljudi so šteti oni predstojniki, ki nimajo prijazne besede za svoje podložne, ki jim nikoli ne pokažejo ljubeznivega obličja, ki jim nakladajo neznosno breme, pa jim dajo za to le silno majhno plačilo ali odškodnino, ki razlijejo ves svoj žolč nad njimi, in tako rekoč pozabijo, da so tudi ljudje in morda še boljši kot sami. Taki so lakomniki, ki ne zmené se za ptujo stisko le za-se skrbé, druge, dasi bi jim lahko pomagali, v potrebah zapusté. Taki so sebičniki in skopuhi, ki privoščijo drugim nesrečo, srečne zavidajo in brezčutno gredó memo trpečega, jednako kakor duhoven in levit na potu iz Jeruzalema v Jeriho. Takim brezsrčnežem so prištevati vsi, ki nesrečneže še sramotijo, zbadajo, in jim vže takó težko življenje še bolj grenijo.

b) Še bolj sramotna je trdosrčnost, ako jo premišljujemo v luči krščanstva, ki je vera ljubezni. Z duhom krščanstva se kar ne vjema trdo srce. Da seme krščanskih resnic

sad obrodi, mora pasti na dobro zemljo. Ali le pri tistih, zagotavlja Zveličar, ki imajo dobro in najboljše srce, rodi seme božje besede dober sad; seme, ki pada na kamnita tla t. j. v trda srca, ne poganja korenin. Milost božja, ki je podlaga za vero in vse čednosti, ne najde prostora v trdem srcu, da bi se vnelo za lepa djanja, spodbudne čednosti. Ne posluša glasu božjega, ne gane se pri navdihljivejših božjih.

Kaj je koristilo Faraonu spoznanje povelj božjih, kakor mu jih je Mozes oznanoval ter potrjeval s čudeži? Kaj je koristilo deset šib, s katerimi ga je Bog hotel nagniti, da bi izpustil izraelsko ljudstvo? *Faraonovo srce je ostalo trdo* — pravi sveto pismo (II. Moz. 7, 13.). Ta trdosrčnost je odbila vse prigovore Mozesove in opomine božje in jih storila nerodovitne. — Kakor se je tedaj zgodilo s Faraonom, tako se godi s kristijanom, ki ima trdo srce. Milost božja se ne prime trdega srca, v njem ne bodo priklile krščanske čednosti.

Trdosrčnost najbolj zadržuje pravo spokornost. Saj pokora izvira le iz ginjenega, potrtega, razkrušenega srca. Pokora je spreobrnjenje, prenovljenje, kakor prerok (Eceh. 18, 30.) zagotavlja rekoč: *Spreobrnite se in delajte pokoro za vse svoje grehe, odvrzite od sebe vse vaše prestopke in naredite si novo srce!* Ali kako bo trdo srce postalo novo? kako se bo skesalo, ker ga ne omeđi še tako živo opisovanje grešne ostudnosti? Govôri trdosrčnežu o groznih žuganjih, s katerimi Bog straši grešnike; opisuj mu dobrotljivost božjo, katero zlorabi; ljubezen božjo, katero tolikrat žali; zastonj bo. Ljudje z občutljivimi srci so pri tem ginjeni, da jih solze polijejo, gredó v sé ter se spreobrnejo; ljudje trdosrčni se za to ne zmenijo, nič se jih ne prime. In kakšen bo njih konec? To pa pove modri Sirah (3, 27.) rekoč: *Trdemu srcu se bo slednjič huđo godilo.* Mislite si trdosrčnega grešnika na smrtni postelji. Kaj opravi vera in sv. cerkev s svojimi tolažili in blažili? Mnogokrat so vsi prigovori mašnikov zastonj, še na smrtni postelji se trdosrčnež ne dá omečiti, umrje nespokorno, kakor je živel. In če morda tudi usta zagotavljajo spreobrnjenje, vendar srce ne pozna kesanja, brez katerega ni odpuščanja.

Ako najdeš, dragi moj! táko srce v sebi, ki nima sočutja do bližnjega v njegovi bedi in zapuščenosti, ki ne pozna vneme za čast božjo in zveličanje neumrjoče duše, — kar je sramotno za tebe kot človeka in še bolj kot kristijana, — zdihni k Bogu, ki ima v rokah srca vseh ljudij, naj ti podeli dobro, milost božjo

sprejemljivo srce. Gospod bo tvojo prošnjo uslišal, saj je obljubil po preroku (Eceh. 36, 26.): *Dal vam bom novo srce in položil v vas novega duha. Vzel bom kamnito srce iz vašega telesa in vam dal srce iz mesa. Svojega Duha bom v vas položil in storil, da hodite po mojih zapovedih, da moje pravice spoštujete in po njih delate.*

II. Kakor je trdosrčnost škodljiva in sramotna, vendar mehkosrčnost ni vselej hvale vredna in mnogokrat je prava slabost. Mehkosrčnost je tista lastnost človeškega srca, vsled katere se dá po vsaki malenkosti prešiniti, odjenja vsakemu vtisu in že lahek nagib provzroči, da spreminja svoje sklepe, se dá pregovoriti ter zabrede v greh, katerega studi v trenutku ginenja.

a) Prvi nasledek premehkega srca je nestalnost in neodločnost v dobrem. Mehko srce je zelo sprejemljivo za pobožne čute. Ni treba dosti truda in taki ljudje se nagnejo k pobožnim zdihljejem in čutilom, da celó pretakajo solze sv. gorečnosti. Nekaj navdušenosti, ginljivih besed prevzame srce tako, da koj obudi dobre, včasih celó težke sklepe. Vzvišeni vzgledi ga tako zgrabijo, da se navdušeno poprime čednosti in bogoljubnih dejanj, da je upati prelepega sadu krščanske popolnosti.

Ali mehko srce je ravno tako sprejemljivo za slabe, kakor za dobre vtise in vplive. Ako pride človek z mehkim srcem v druge okoliščine, v slabo tovaršijo, prejel bo kmalu tudi drugačne vtise. Srce, ki se je bilo z malimi besedami vnelo za čednost, se dá s pohujšljivimi besedami pridobiti za greh. Marsikateri je iz cerkve vzel dobre vtise in pobožne sklepe seboj, a jih je kmalo pozabil, ko je prišel v slabo družbo in bil z besedo in vzgledom zapeljevan v greh. Branje dobrih bukev ga je spreobrnilo, branje slabih knjig pa je zbegalo vse njegovo mišljenje; spovednik je rahločutnega človeka pripeljal na pot čednosti, spačen tovariš ga bo zvelkel na pot pregrehe. Ker vse, kar vidi in sliši, napravi na njegovo premehko srce globok vtis, vsak hip spreminja svoje mišljenje in sklepe, kakor se od zunaj nanj vpliva. Ni-li po tem takem premehko srce velik *zadržek krščanske čednosti*? Ali ni mehkosrčen človek podoben evangeljskemu trstu, ki v svoji neodločnosti zmiraj omaguje med dobrim in hudim?

Svarilen vzgled je kralj Salamon. Bog mu je bil dal posebno dobro in modro srce. Ker si je pa dal srce po ženskah preveč omečiti, ni se dosti ustavljal njih neopravičenim zahtevam, od jenjeval jim je in se slednjič vdal malikovalstvu, in on, ki je Bogu

postavil najlepši tempelj, se je tako zmotil, da je na prigovarjanje moabitskih in amonitskih žensk sezidal Molohu tempelj. — Da bi bilo izvoljeno ljudstvo obvarovano mehkužnosti, zapovedal mu je Bog po preroku: *Pojdite ven iz Babilona, moje ljudstvo, da vsak reši svoje življenje pred ljuto jezo Gospodovo, in da ne omehkužite svojega srca.*

Tako bi se smelo reči marsikateremu kristijanu: Pojdi ven iz družbe, kjer se zaničuje vera in cerkev, napada čast, poštenje bližnjega, kjer se grdo govori, daje slab vzgled, da tvoje srce mehko ne postane in se pregrešiš zoper Gospoda svojega Boga.

Kakor je sicer lepo pred svetom imeti milo srce, je vendar zelo nevarno, ker mu manjka odločnosti in resnobe v dobrem.

To velja posebno pri stariših in predstojnikih gledé otrok in podložnih. Ni treba, da bi bili trdi in brezčutni do teh; a prava ljubezen se ne kaže v tem, da bi mehkosrčno ugajali vsem njihovim muham in spregledavali vse napake. Kateri so premeški do njih, škodujejo njim in sebi. Ko bi Heli ne bil premehek do svojih sinov, ko bi bil kaznoval z očetovsko resnobo njih pregrehe, ne bila bi taka nesreča zadela njegove hiše.

b) Jednako manjka mehkosrčnežu potrpežljivosti v bridkosti. Pot proti nebesom je posut s trnjem. Ker je Zveličar le skozi trpljenje mogel priti v svoje veličastvo, bo li kristijan — učenec njegov — drugače mogel dospeti? Kako nesposoben je mehkosrčnež za trpljenje in bridkosti! Pri vsakem tudi najmanjšem obiskanju božjem vže godrnja, tožari, je neutolažljiv. Ako zgubi premoženje, je že ves obupan, ako pride bolezni, je klavern, ako pobere smrt katerega dražega, je potr do obupnosti. Tako si s svojo nepotrpežljivostjo, malodušnostjo, z mrmranjem zapravi dopadajenje božje, namesto da bi si s krščansko voljno vdanostjo nabiral zaklade za nebesa.

Mehko srce ne pozna one stanovitosti, onega junaštva, s katerim so se odlikovali prvi kristijani, ki so vsa preganjanja veselo prenašali in smelo zrlí celó smrti v obličje; premehkemu srcu kmalo pogum upade, ko bi si lahko zaslužilo zmage venec, ki ga je Bog obljubil tistim, kateri potrpežljivo vstrajajo do konca.

Tako ste tedaj spoznali, da niti trdosrčnost niti mehkosrčnost ni častna za katoliškega kristijana. Kaj nam je torej boljšega želeti, kakor srce, ki je trdno in neobčutljivo le zoper slabe vtise in vzglede, a mehko in sprejemljivo za vsa

čutila pobožnosti, sočutja in pokore; srce, v katerem dobro seme božje besede najde dobro zemljo in obrodi sad za večno življenje. Kristijan mora imeti srce, ki ni tako trdo, da bi se ustavljalo verskim nagibom in navdihljejem božjim, pa ne tako mehko, da bi se po vsaki malenkosti dalo v zmote zapeljati. A težko je spremeniti svoje srce. Brez božje milosti to ni mogoče, zato rej vsak dan prosimo s psalmistom: *Gospod, vstvari v meni novo srce in ne odreci mi svojega dobrega duha!* Amen.

A. Žlogar.

2. Homilija.

In njegov gospod se je razsrdil in ga je izdal trinogom. Mat. 18, 34.

Kadar velikega hudodelnika s smrtjo kaznujejo, ne zgodi se to skrivaj, ampak na kakem očitnem kraju, da to mnogo ljudi lahko gleda. In zakaj tako? Zato, da bi se ljudje, ki to vidijo, varovali enakih hudodelstev. Pri takih priložnostih pravijo stariši svojim otrokom: »Ali ste videli nesrečnega hudodelnika, kako sramotno je končal svoje grešno življenje pod rabeljnov roko? Ali ste slišali njegovo zdihovalje, njegovo zadnjo molitev, njegovo opominjevanje do okoli stoječih, da naj se varujejo takih hudobij?« Jednako žalostno prigodbo nam pred oči postavlja Jezus v današnjem sv. evangeliju, namreč hlapcu, ki je bil izdan trinogom v peklenko brezdnó na večno, ker ni hotel iz srca odpustiti svojemu sohlapcu. Hotel nam je Kristus reči: Ali vidite, človeški otroci, kaj se je zgodilo z onim hlapcem, ki ni hotel odpustiti: *Njegov gospod se je razsrdil, in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolgá. Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src.* Oglejmo torej, preljubi! to žalostno in strašno prigodbo današnjega evangelija nekoliko bolj natanko in vtisnimo si jo globoko v spomin. Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

1. *Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je hotel račun delati s svojimi hlapci.* Tako pravi Jezus. Pred vsem drugim se vpraša: kdo je ta kralj, ki je hotel račun delati s svojimi hlapci? Ta kralj je sam Jezus Kristus. On je kralj vseh kraljev in Gospod

vseh vladarjev, ki je sicer neskončno usmiljen, pa tudi svet in pravičen.

2. Dalje pravi sv. evangelij: *Ko je pa začel računati* (namreč s svojimi hlapci). — Kdaj pa začne Kristus računati? Takrat, kadar začne grešnik že v tem življenju svojo vest izpraševati ter se spovedniku odkrivati. Takrat namreč Kristus s pomočjo vesti, ki je božji glas, ali pa s pomočjo spovednika, ki pomaga spovedencu bolj natanko grehe spoznati, odkrije večkrat grešniku strašno število in velikost njegovih grehov. Pri tem računu, ki se zgodi pri spovedi, more grešnik še doseči milost in odpuščenje pri božjem Kralju, ako se svojih grehov resnično kesá in trdno obljubi, zanje zadostovati, kakor je evangeljski hlapec rekel: *Potrpi z menoj in vse ti bom povrnil*. Zdaj, dokler smo v tem življenju, je za nas čas milosti, da delamo račun sami s seboj po besedah svetega apostola Pavla, ki pravi: *Če bi sami sebe presojevali* (svojo vest natančno izpraševali, *bi ne bili obsojeni* (pri božji sodbi). Zakaj Kralj nebes in zemlje bo imel še drugi račun z nami pri posebni in poslednji sodbi, in takrat ne bo več mogoče božjega Sodnika odpuščenja prositi in ga doseči.

3. Sv. evangelij pravi: *Je bil predenaj postavljen jeden*. Predenaj t. j. pred Kristusa in njegovega namestnika je bil postavljen grešnik; kajti grešni človek se najprej Kristusu in nebeškim prebivalcem in potem spovedniku izpoveduje. Kdo pa pripelje grešnika pred Kristusa in njegovega namestnika k spovednici? Milost božja, s katero je ganjen, angelj varuh, kaka pridiga, nagla smrt kakega znanca, ali časna nesreča itd. — Po takih potih je grešnik k računu v spovednici pripeljan.

4. In ta hlapec, kateri je bil pred kralja postavljen, mu je bil po besedah sv. evangelija dolžan deset tisoč talentov. Kdo je ta grozno zadolženi hlapec? Grešnik, kateri ima veliko smrtnih grehov na svoji vesti. Zakaj pravi sv. evangelij, da je bil ravno deset talentov dolžan? Beseda *deset* pomeni, da je prelomljeval deset božjih zapovedij. *Deset tisoč* pomeni silno veliko ponovljenih grehov. *Talenti* pa pomenijo velikost smrtnih grehov; zakaj jeden sam talent je po našem denarju okoli 2000 goldinarjev. *Deset tisoč talentov* je nad 20,000.000 goldinarjev našega denarja. Kateri hlapec, kateri graščak, kateri kralj more poplačati tako velik dolg? In ta strašno velik dolg pomeni nezmerni dolg, ki ga naredi velik grešnik pred Bogom. Grešnik more tak strašen dolg pred Bogom narediti, ali kje ga more poplačati in kedaj? Sam od sebe nikoli!

5. Vendar velika sreča je bila za zadolženega hlapca, da je bil njegov kralj usmiljen, od katerega je dosegel odpuščenje tako strašno velikega dolga. Kako pa je dosegel odpuščenje svojega dolga?

a) S tem, da se je pred kraljem ponižal. *Hlapec je padel (pred kraljem) na kolena, in ga je prosil*, — pravi sv. evangelij. Gotovo mu je bilo tudi pri tem grozno bridko pri srcu, da je tako velik dolg naredil, in kralja tako močno razžalil. In glejte, ravno te dve lastnosti, ponižnost in srčno kesanje, sta pred vsem drugim potrebni k odpuščenju grehov. *Ponižnega in potrtega srca*, pravi David, *o Bog, ne boš zavrget* (Ps. 50.).

b) Hlapec je tudi spoznal svoj dolg pred kraljem, če tudi natihoma, ker ni nič tajil ali izgovarjal svojega dolga, kot nekdam Adam. . . . Tako mora grešnik svoje grehe odkritosrčno spoznati pred spovednikom.

c) On je bil pripravljen tudi za svoj dolg zadostovati; rekel je: *Potrpi z menoj in vse ti bom povrnil*, t. j. vsaj po svoji slabi moči, da ti bom bolj zvesto služil i. t. d. Tako mora tudi grešnik vsaj po svoji moči Bogu za svoje grehe zadostovati, on mora Bogu za naprej zvestejše služiti, kaj več moliti, se postiti, miloščino dajati, križe in težave voljno v duhu pokore trpeti i. t. d.

6. *In gospod se je usmilil tistega hlapca*, pravi sv. evangelij, *in ga je spustil, in mu dolg odpustil*. O kako neskončno velika je vendar milost Božja, ki grešniku, ako je resnično skesan in pripravljen, za svoje grehe zadostovati, še tako veliko število strašnih smrtnih grehov odpusti! — O kako srečen je bil sedaj ta hlapec, kateremu je kralj tako velik dolg odpustil! In kako srečen je grešnik, kateri pri spovedi zadobi odpuščanje vseh svojih nepreštetihih smrtnih grehov! Kako lahko mu je potem pri srcu!

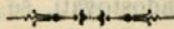
7. Kako se je pa ta evangeljski hlapec zopet hudo zameril svojemu kralju? S tem, ker ni hotel jednemu svojih sohlapcev, kateri mu je bil dolžan 100 denarjev (to je okoli 25 goldinarjev), tega majhnega dolga odpustiti, marveč ga je zgrabil in davil in še celó v ječo vrgel, ker mu ni mogel precej dolga poplačati. Kako neusmiljeno je torej ravnal ta hlapec s svojim sohlapcem, potem, ko je toliko milost pri kralju dosegel! Zato ga je kralj pred sè poklical, in mu rekel: *Hudobni hlapec! ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil torej tudi ti dolžan usmiliti se svojega sohlapca, kakor sem se tudi jaz tebe usmilil? In njegov*

gospod se je razsrdil, in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga.

Ravno tako neusmiljeno in hudobno ravna grešnik, kateri potem, ko je dosegel pri spovedi odpuščenje toliko smrtnih grehov, svojemu bližnjemu noče odpustiti, majhnega razžaljenja. Kaj je namreč to, če nas bližnji razžali, proti temu, če mi Boga razžalimo? Ravno toliko kot sto denarjev proti 10.000 talentom ali 20.000.000 goldinarjem. In če je grešni človek vendarle tako hudoben in neusmiljen, bo poklican poprej ali poznej pred božjega Sodnika, in tam ne bo več mogoče milosti sprositi, zakaj ker grešnik v svojem življenju ni hotel usmiljenja skazovati svojemu bližnjemu, bo za takega neusmiljenega grešnika sodba brez vse milosti. Božji Sodnik ga bo obsodil v večno trpljenje, kjer bo moral potem pogubljeni grešnik vekomaj svoj dolg plačevati in ga vendar nikoli ne bo mogel plačati, ker iz pekla ni nobenega rešenja.

Premišljevali smo tedaj danes pogubljenje onega neusmiljenega evangelijskega hlapca, ki je podoba neusmiljenega grešnika, ki noče svojemu bližnjemu iz srca odpustiti. Zakaj nam je Jezus to pred oči postavil? Gotovo zato, da bi se mi varovali, tako neusmiljeni biti, da bi ne hoteli bližnjemu odpuščati ter se nad njim maščevali. In ravno iz tega namena je rekel Jezus na koncu današnjega evangelija: *Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src.* Amen.

J. Kerčon.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Zgodovina župnij in zvonovi v dekaniji Radolicea.* Spisal Jože Lavtizar, duhovnik ljubljanske škofije. V Ljubljani 1897. Založil pisatelj. Tiskala R. Milic-eva tiskarna. Cena 80 kr. — S tolikim veseljem sem vzel pričujočo knjigo v roke, kakor ne že kmalu katere. V resnici čutimo v Slovencih sedaj nenavadno slovstveno sušo. Kar se piše, ne le znanstvenega, temveč i leposlovnega, prinašajo do malega le časniki in zborniki. Samostojne znanstvene knjige so pravecate »bele vrane«. In taka je pričujoča knjiga; zato bodi tem topleje pozdravljena!

Pred leti so spisali nekateri pisatelji zgodovino desetih župnij ljubljanske škofije. G. Lavtizar pa je nastopil bolj praktično pot. Kakor je Ignacij Orožen spisal zgodovino posamnih dekanij lavantinske škofije, tako želi, seveda v manjšem obsegu, g. Lavtizar podati Kranjcem zgodovino posamnih dekanij naše škofije.

Res lepa in zelo srečna misel! Kdaj bi sicer prišle na vrsto vse kranjske župnije posamič? Izumrlo bi preje nekaj rodov. Lavtižarjevi ideji so pripravili pot v nekoliko učitelji, ki so opisali nekatera kranjska okrajna glavarstva v zemljepisnem in zgodovinskem pogledu.

A oglejmo si to delo od bližje! V prvem delu (str. 1—16) opisuje zanimivo zvonove v splošnem: njih zgodovino, vlivanje, melodijo in harmonijo, razmerje med glasom in težo, znamenja na zvonovih itd.

Potem sledi (str. 17—148) naravoslovni in zgodovinski opis posamnih petindvajset župnij radoliške dekanije.

Neki kritik te knjige je zapisal: »Zgodovine je za svoj namen privzel preveč, zlasti pa naštevanje vseh župnikov. Če je pa mislil pisati zgodovino dekanije in njenih župnij, je je pa premalo.« Čudna sodba! Da je g. pisatelj nameraval pisati res zgodovino, pove menda dovolj jasno naslov knjige: »Zgodovina župnij« ... Zato pa jaz menim, da je zgodovinski opis posamnih župnij res precej prekratek. Iz zloga se vidi, da se je gospod pisatelj najbrže celó trudil, da bi ne podal preobitega dela.

Prav je, da so naštetni vsi župniki po imenih, deloma s kratkim životo-pisom. Še boljše bi bilo, ko bi bili naštetni tudi duhovni pomočniki vsaj po imenih, ker ime samo marsikdaj mnogo pojasni. Navesti bi bilo treba tudi vse bratovščine, patrone stranskih oltarjev, svetnike, katere dotični župljani najbolj časté.

Res, da bi knjiga po tem načrtu precej narasla, a bolje dati več, nego premalo. Iz vsega načrta pričujoče knjige, iz lapidarnega debelega tiska napisov na zvonovih in po strogo arhivarično pisanih priimkih sodim, da je g. pisatelj nameraval podati svoje delo ne toliko v zabavo, temveč veliko bolj kot strogo znanstveno podlago za obširno zgodovino posamnih župnij. V to svrhu pa bi moral navesti še marsikaj bistvenega.

Koncem knjige so razvrstene vse župnijske matice po starosti. Najstarejše so v Mošnjah iz l. 1609. Pač žalostno, da v celi dekaniji starejših ni! Potem so naštetni v isti vrsti tudi zvonovi do leta 1800. Ta seznam matic in zvonov zeló ugaja.

Priimke umrlih mōž bi bilo umestneje pisati v sedanji obliki; v oklepaju naj bi stalo ime, kakor so se pisali sami in kakor se čitajo v matrikah. Lahko si mislimo: ko bi isti mōžje živeli v naši dōbi, beležili bi svoja lepa slovenska imena v lepi slovenščini, ne pa tako grozno spakedrana, kakor n. pr. Novackg, Castellez, Schoklitsch i. dr.

Prvo delo te vrste je torej že med narodom. Hvala neutrudnemu gospodu pisatelju in založniku za dragocen dar! Dal Bog, da se vzdrami v vsaki dekaniji vsaj eden zgodovinar in da bi v kratkem prejeli v glavnih potezah zemljepisni in zgodovinski opis vseh jedenindvajset dekanij — cele ljubljanske škofije. Vse te knjige pa naj bi bile tako urejene in sestavljene, da bi se na njih podlagi mogla spisati vsestransko temeljita — zgodovina ljubljanske škofije!

V to svrhu usojam si staviti nekaj nasvĕtov v uvaŕevanje poznejšim gg. pisateljem posamnih dekanij!

1. Kakor je v pričujoči Lavtižarjevi knjigi v prvem, splošnem delu zelo praktičen, poučno-zabaven spis o zvonovih, tako naj bi vsak naslednjih zvezkov imel kak sličen praktičen navod duhovnikom poraben. Građiva je obilo; n. pr. o vodstvu in varstvu župnijskega arhiva (silno potrebno!) in župnijske kronike,

o župnijski knjižnici, o notranji cerkveni opravi, o cerkvenih paramentih, o cerkvenih posodah, o orgljah, o pokopališču itd.

2. Zgodovina župnije naj se i v viru i poznejšem razvoju opiše bolj natančno nego v pričujočem zvezku. V kratkih markantnih potezah naj se pové vse, kar je znamenitega in zanimivega zlasti za občno zgodovino kranjsko ali slovensko. Vsaka znamenitost naj se vsaj omeni n. pr. posebno češčenje kakega svetnika, relikvije, starine iz cerkvenega ali župnijskega inventarja, stari rokopisi in knjige, ki so morda zeló redke. Navedejo naj se vsaj po imenih tudi vsi duhovni pomočniki, vse bratovščine (zatrte in še delujoče) s številom njih članov, zvonovi, stare slike, po starosti ali umetnosti znamenito cerkveno orodje, znameniti rojaki iz župnije (NB. pa ne misliti, da je vsak duhovnik že znamenit!) itd.

3. Po nadrobem opisu posamnih župnij naj se opiše dekanija v celoti v zemljepisnem pogledu s skupnim zgodovinskim pregledom tega okraja kolikor je uprav ta kos slovenske zemlje treba upoštevati v občni domači zgodovini.

4. V prilogi koncem knjige naj se zabeležijo tudi tehtnejše pripovedke in legende, ki so v župniji znane, ker marsikdaj ima nezatna stvar v sebi lepo zgodovinsko jedro, katero kak zgodovinski čin najlepše pojasnjuje. V prilogi naj bi se ponatisnili tudi znameniti odlomki iz župnijskega arhiva in inventarja, če se sploh taki nahajajo in imajo kako važnost za širšo domovino. V ta oddelek naj bi se n. pr. uvrstila bajka na str. 134 Lavtžarjeve knjige in ponatis molitve v času turške vojske str. 118.

Ugovarjati utegne kdo, da po tem načrtu bi se delo nakopičilo in knjiga narasla. Nič ne dé! Pomislimo vendar, kdaj neki dobimo obširno zgodovino in popis vseh posamnih župnij naše škofije? Kmalu gotovo ne! Vprašanje je, če jo sploh kedaj dobimo! Zato naj se vsaj na tem mestu tvarina dobro in temeljito obdela.

G. pisatelja in založnika je stalo to delo mnogo duševnega in telesnega napora, pa tudi dragih novcev. Zato je dolžnost zlasti njegovih stanovskih tovarišev, da knjigo kupijo in s tem krasno začeto podjetje podpirajo. Vsaka župnija naj bi si kupila vsaj jeden izvod te knjige in naslednjih njej enakih za svoj arhiv! Ta zbirka bo v raznih okolnostih prav dobro služila. Bog daj blagoslov svoj začetemu delu.

J. L. Benkovič.

2. Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa za vse dneve celega leta. Spisal o. Brunon Vercruysse, duhovnik D. J. Po trinajsti francoski izdaji preložili Lavantinski bogoslovci. I. zvezek. (Od dne 1. prosinca do dne 30. rožnika.) Maribor. 1897. Natisnila »tiskarna sv. Cirila.« 8°. str. 582. Cena lično broširanemu izvodu 1 gld. 50 kr. Ta premišljevanja, ki se odlikujejo po »temeljiti učenosti, srečni izbiri tvarine in nežni pobožnosti« za danes čč. gg. sobratom prav posebno priporočamo, tembolj, ker so natisnjena v le skromnem številu izvodov. Naročajo se v »Tiskarni sv. Cirila« v Mariboru in »Kat. Bukvarni« v Ljubljani. Obsirneje bomo govorili o pomenljivi knjigi prihodnjič.

B.

1. Maria, die Mutter Jesu. Ein Lebensbild der allerseligsten Jungfrau und Gottesmutter, auf Grund der hl. Schrift, der Kirchengäter, der theologischen Schriftsteller etc. Von C. H. T. Jamar. Uebersetzt von Franz Prim, Priester der Diocese New-Orleans in Amerika. Trier. Druck und Verlag der Paulinus-Druckerei.

1896. 8°. Str. 510. Cena 2.40. — Ta knjiga je v sredi med kritičnim in popularnim delom, vendar pa je bolj učeno, strokovno delo, kakor za samo dušno vspodbudo. Pisatelj nam predstavlja v prvem delu Marijo od Boga od vekomaj izvoljeno, in v starem zakonu predpodobljeno; kaže njeno rodovino, njeno spočetje, rojstvo, bivanje doma, v templu, zaroko, angelovo oznanjenje. V drugem delu vidimo Marijo po včlovečenju Sinú Božjega: obiskovanje, pričakovanje, Marijo v Betlehemu, v templu, v Egiptu, v Nazaretu, med Jezusovim očitnim delovanjem, med njegovim trpljenjem, po vstajenju, — smrt njeno in poveličanje v nebesih. — Knjiga se opira vseskozi na vire, ki so imenovani v naslovu, zato je res mnogo vredna. Čitatelj vidi pred seboj vse posamezne dôbe, vse dogodke, rekel bi, vse besede in misli svetih oseb. In tu se nam ne podajejo izmišljotine, ali mistične stvari, ali kaka zasebna razodetja, marveč nauk svetega pisma in cerkvenih pisateljev. Zato je ta knjiga pripravna ne samo za pobožno premišljevanje, ampak tudi za pouk, zlasti za pridige o Materi Božji. Posebno za ta namen, za govore o Materi Božji prav živo priporočamo naše delo. Ta nemški prevod nima škofjskega potrdila, pa mislimo, da se je na to samo pozabilo. Tudi bi čitatelj rad kaj vedel o pisatelju in o postanku te knjige, a ne najde nikakega predgovora.

2. *Homiletische Predigten für die sonn- und festäglichen Evangelien* von A. Perger, Priester der Gesellschaft Jesu. Mit kirchlicher Approbation. Erster Band: Homiletische Predigten über die sonntäglichen Evangelien. Zweite, durchgesehene und vermehrte Auflage. Paderborn, 1897. Druck und Verlag der Bonifacius-Druckerei (I. W. Schröder.). 8°. Str. 468. Cena 2 gl. 88 kr. — O Pergerjevih homilijah smo v tem listu že govorili in jih priporočali. O drugi izdaji govorimo lahko še z večjo pohvalo, zakaj ne samo vsebina, ampak tudi očem jako prijetna oblika se takoj prikupi bralcu. Tu ima homilije za vse nedelje v letu. — To zadostuj o tej sicer obširni knjigi.

3. *Examen in usum clerici in gratiam praecipue sacerdotum sacra exercitia obeuntium.* Concinnavit P. Jos. Deharbe, S. J. Recognovit et auxit P. Jos. Schneider, S. J. Sexta editio. Cum superiorum facultate. Ratisbonae. Sumptibus Frid. Pustet. MDCCCXCVII. 8°. Str. 310. Cena nevezani 1 gl. 20 kr., vezani 1 gl. 50 kr. — Ta knjiga je med duhovnimi brati tako razširjena, da ni treba govoriti o njeni vsebini. Za duhovne vaje res ni potrebnejše in koristnejše knjige, kakor je ta-le. Tu le opozarjamo, da se nam nova izdaja ponuja v lepi in ročni obliki, kakoršna je primerna svojemu namenu. Naj bi pobožni duhovniki segli po njej in jo pogostoma rabili za izpraševanje vesti.

4. *Institutiones dogmaticae.* Tractatus de Deo uno et trino. Auctore Petro Einig, s. theologiae et philosophiae doctore, eiusdem s. theologiae in seminario Treverensi professore. Cum approbatione ordinarii. Treveris. Ex officina ad s. Paulinum. 1897. 8°. Str. 209. Cena 1 gld. 68 kr. — Hitro za prvim zvezkom (*De gratia divina*) je izdal marljivi pisatelj drugi zvezek, ki je pa prvi v vrsti dogmatičnih obravnav. Ta zvezek ima iste prednosti kakor prejšnji: je pregleden, v lepem redu (po sv. Tomažu) sestavljen, podaje obilno tvarine in trdne dokaze. Semtertje se nam zdi kaka stvar, kakšna razlaga nekoliko premalenkostna (n. p. eksegeze po hebr. tekstu). V obče je pa knjiga popolnoma pripravna za šolski pouk ali pa za ponavljanje v šolski tvarini. — Knjigo topla priporočamo in želimo, da se vse delo kmalu dopolni.

5. **Apologie des Christenthums.** Von Dr. Paul Schanz, Professor der Theologie an der Universität Tübingen. Zweiter Theil: Gott und die Offenbarung. Zweite, vermehrte und verbesserte Auflage. Mit Approbation des hochw. Herrn Bischofs von Rottenburg. Freiburg im Breisgau. Herdersche Verlags-handlung. 1897. 8°. Str. 763. Cena 4 gld. 80 kr. — Velikega znanstvenega dela drugi oddelek imamo tukaj: nauk o razodetju. Pisatelj nam podaje zgodovino raznih verstev: Judov, Irancev, Grkov, Rimljanov, Germanov, Kitajcev, Egipčanov, Semitov, Izraelcev, Islamitov; na to razlaga postanek krščanstva po raznih ozirih. — Ko je pisatelj tako podal pregled raznih verstev, razklada razodetje, in sicer po navadni poti: možnost, nujnost, kriterije, namreč čudeže in prerokbe, kaže značaj sv. pisma, slika Jezusa življenje, osebo, nauk in delo, posebej še dvojno njegovo naravo v jedni osebi. Iz vsega tega povzemamo, da je nauk Kristusov božji nauk in zato je krščanska vera resnična.

Tvarina tega dela je silno bogata, pa tudi nad vse zanimiva. Ona vprašanja, o katerih razpravlja dandanes vsak omikanec, obdelujejo se tukaj temeljito in prosto. Schanz se giblje lahkotno in prosto, da ti jako dobro dene, ko prideš do trdnih dokazov in rezultatov. Brezštevilni citati kažejo, kako obširno je znanje pisateljevo. Želeti je, da bi se knjiga med omikanci razširila in utrjevala versko prepričanje.

6. **Beiträge zur praktischen Theologie: Gedanken zur würdigen Feler der heiligen Messe.** Von P. H. Aebischer, O. S. B. Mainz. Verlag von Franz Kirchheim. 1896. 8°. Str. 159. Cena 1 gld. 8 kr. — Kar pové naslov, to je v knjigi, namreč razne misli, ki naj ganejo in napatijo duhovnika, da daruje sv. mašo vredno in pobožno. Te misli so razvrščene v kratkih poglavjih (70 jih je na 115 str.); na koncu so pa cerkvene molitve pred daritvijo in po daritvi. Ne samo preudarki se nam ponujajo, ampak tudi mični vzgledi. Vseskozi veje po knjigi duh gorečnosti za duhovsko službo. Ker je tvarina tako imenitna, namen tako lep in se sme iz tega berila pričakovati najboljši sad, zato najtopleje priporočamo to delo slovenskim mašnikom.

7. **Katechismus und Leben.** Ein vollständiges Gebet-, Lehr- und Betrachtungsbuch für die kath. Jugend und das kath. Volk. Von St. D. Reger, bischöfl. geistl. Rath. Vierte verbesserte und vermehrte Auflage. Mit Druckgenehmigung des hochw. Ordinariats Regensburg. Druck und Verlag von Friedr. Pustet 1896. 12°. Str. 756. Vezana v platnu 1 gl. 20 kr., v usnju z zlato obrezo 1 gl. 80 kr. — Ta knjiga je krščanskemu bralcu voditelj v vseh razmerah in svetovalec v vseh duhovnih potrebah našega življenja. Tu imamo molitve za vsak dan, imamo premišljevanje za razne dóbe v cerkvenem letu, imamo nauke, opomine . . . zares popoln molitvenik je to; kakšen je njegov posebni namen, to se dovolj razvidi iz naslova.

8. **Von der protestantischen Theologie zum katholischen Priesterthum.** Von einem Priester der Dioecese Würzburg. »Omnes viae Domini misericordia et veritas requirentibus testimonium eius.« Erfurt, 1896. Druck und Verlag von G. A. Brodmann. 8°. Str. 56. Cena 36 kr. — Mično popisuje pisatelj svoje izpreobrnjenje h katoliški veri in vstop v duhovski stan. Knjižica me je ganila skoro do solz. Priporočam jo najtopleje še drugim.

Dr. Fr. L.